

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХОДОЗНАВСТВА
Кафедра корейської філології

Кваліфікаційна робота магістра
з філології на тему:

**ОСОБЛИВОСТІ ГРАМАТИЧНИХ ФОРМ НА ПОЗНАЧЕННЯ
МОДАЛЬНОСТІ В КОРЕЙСЬКІЙ МОВІ ТА ВІДТВОРЕННЯ ЇХ
ЗНАЧЕНЬ У ПЕРЕКЛАДІ З КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ**

Студентки групи МПкор 56-18
факультету сходознавства
денної форми здобуття освіти
Освітньо-професійної програми
Галузевий переклад: корейська мова,
англійська мова
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.066 Східні мови та
літератури (переклад включно)
перша – корейська
Стелюк Маргарити Андріївни

Науковий керівник:
к. філол. н., доц. Урядова В. Д.

Допущена до захисту

« ___ » _____ 2019 року

Завідувач кафедри

_____ *Кан Д. С.*

(Підпис)

(ПІБ)

Національна
шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1.....	7
КАТЕГОРІЯ МОДАЛЬНОСТІ.....	7
1.1 ВИЗНАЧЕННЯ КАТЕГОРІЇ МОДАЛЬНОСТІ.....	7
1.2 ОБ'ЄКТИВНА ТА СУБ'ЄКТИВНА МОДАЛЬНІСТЬ.....	10
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1.....	17
РОЗДІЛ 2.....	21
МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ КАТЕГОРІЇ МОДАЛЬНОСТІ.....	21
2.1 МЕТОДИ ТЕОРЕТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ КАТЕГОРІЇ МОДАЛЬНОСТІ.....	21
2.2. МЕТОДИ ПРАКТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ КАТЕГОРІЇ МОДАЛЬНОСТІ.....	22
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.....	24
РОЗДІЛ 3.....	26
МОДАЛЬНІСТЬ В КОРЕЙСЬКІЙ МОВІ.....	26
3.1 ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ КАТЕГОРІЇ МОДАЛЬНОСТІ В КОРЕЙСЬКІЙ МОВІ.....	26
3.2 ОБ'ЄКТИВНА МОДАЛЬНІСТЬ.....	28
3.3. СУБ'ЄКТИВНА МОДАЛЬНІСТЬ.....	31
3.3.1 Граматичні форми для прохань, пропозицій, дозволу та заборони. Зазначені форми будуть розглядатися нами на таких прикладах: -어(라); (좀) - 어줘; -면 한다/고맙겠다/감사하겠습니다; (좀) -어 줄래/주시겠어요?; (좀) -어 주실 수 있을까요?; -는 게어때?; -지 그래?; -을 필요/거없다; -면 된다; -도록 해; - 을 것; -어 된다/괜찮다; -면 안돼?; -을 수 있을까?; -지마; -면 안된다; -어선 안된다; -을 수 없다.....	32
Прохання виражається наступними граматичними формами:.....	32
3.3.3 Граматичні форми що позначають жаль, бажання і сумнів. Нами було розглянуто наступні форми на вираження зазначених значень:-었어야 한다/된다; -을 걸 (그랬다); -지 (그랬어); -면 -었을 텐데; -는 건데; -게 아닌데; -고 싶다, -고 싫어한다; -었으면 좋겠다/한다; -을라고?.....	43
3.3.4 Граматичні форми, що позначають ступінь. Дані форми ми розглянули на наступних прикладах: -을 뻔 했다; -을락 말락 한다; -다시피 됐다; -다시피 한다; -을 만하다.....	46
3.3.5 Граматичні форми на позначення достовірності були відображені нами за допомогою наступних прикладів: -댄다, -다더라(구요), -답니다; -거 같다; -듯 하다/싶다; -지 싶다, -을까 싶다; -나 보다, -은가 보다; -어 보인다; -게 생겼다; - 모양이다; -겠다; -을 거다; -을 텐데; -을 걸.....	48

3.3.6 Спеціальні дієслівні закінчення, що позначають позицію мовця були розглянуті нами на основі наступних прикладів: -는/은 거다; -다는 거 아니니?; -네; -데; -구나, -군요; -다; -구만; -답, -는답; -올라.....	53
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3.....	57
ВИСНОВКИ.....	61
АНОТАЦІЯ.....	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	68

ВСТУП

Зміст усного чи писемного тексту так чи інакше стосується дійсності. Лінгвістична категорія, що охоплює всю парадигму виражень відношення змісту повідомлюваного до дійсності в усіх його проявах, і називається модальністю. Ця категорія охоплює все полотно мовлення і виявляється в кожному висловлюванні. У мовознавстві модальність належить до найсуттєвіших характеристик речення і трактується здебільшого як категорія, що виражає зв'язок висловлювання з реальністю, а також як категорія, що виражає емоційно-експресивну чи оцінну складову, яку в повідомлюване вкладає мовець.

Актуальність теми. На сьогоднішній день проблема модальності залишається однією з найактуальніших проблем лінгвістики в силу своєї складності та різноманітності. Модальні відношення і засоби їх реалізації все частіше привертають увагу лінгвістів і стають об'єктом вивчення на формально-синтаксичному, семантико-синтаксичному, комунікативно-функціональному та текстовому рівнях.

Значний внесок у вивчення категорії модальності зробили такі вчені, як Ш. Баллі [6], В.В. Виноградов [18], О.С. Ахманова [2 ;3], О.М. Пешковський [38], І.Г. Милославський [35], Л.С. Єрмолаєва [26], Г.А. Золотова [28], А.Т. Вайманн [61], Тен Ён Сун [40], Лі Кі Донг [56] та інші. Проте, явище модальності все ще залишається об'єктом дослідження багатьох лінгвістів, оскільки модальність і надалі залишається однією з найсуперечливіших лінгвістичних категорій, в силу розрізненості та багатогранності її трактувань, у зв'язку з чим і продовжує привертати увагу дослідників. Засоби вираження модальності досі не отримали повного пояснення у зв'язку з багатоплановістю, специфічністю мовного вираження і функціональними особливостями. Таким чином, недостатня наукова систематизація категорії модальності і засобів її вираження обумовлюють **актуальність** даного дослідження.

Дану роботу присвячено категорії модальності, що і є **об'єктом дослідження**. При цьому **предмет** нашого дослідження – граматичні форми, що

виражають категорію модальності в корейській мові та способи їх відображення при перекладі на українську.

Мета даної роботи – дослідити категорію модальності і скласти узагальнене теоретичне визначення цієї категорії, а також – застосувати отримані знання відносно корейської мови та дослідити особливості використання засобів вираження модальності в корейській мові та розглянути шляхи відображення цих засобів при перекладі з корейської мови на українську.

Для того, щоб досягти поставленої мети, нам необхідно намітити завдання, які визначають те, як буде відбуватися дослідження даного питання в рамках нашої роботи. Отже, **завдання** перед нами стоять такі:

- Окреслити визначення категорії модальності.
- Визначити, як диференціюється категорія модальності.
- Визначити, як виражається модальність в корейській мові.
- Розглянути категорію модальності, зокрема об'єктивну та суб'єктивну модальність на прикладі окремих граматичних форм корейської мови, розподіливши їх на групи за значенням.
- Розглянути приклади відображення модальних значень при перекладі з корейської мови на українську.

Наукова новизна даної роботи полягає в тому, що вперше розглядається поняття модальності саме як граматичної категорії в корейській мові та проводиться розподіл граматичних форм цієї мови на окремі групи відповідно до модальних значень, які вони виражають. Також вперше проводиться аналіз та узагальнюються способи перекладу граматичних форм на позначення модальності з корейської мови на українську.

Методи дослідження визначені специфікою предмета дослідження і поставленими завданнями. При написанні даної роботи використовувалися різні методи досліджень, такі як загальнонаукові – дедуктивний метод, порівняння, аналіз, синтез (при розгляді сучасного стану теоретичної розробки питання), так і лінгвістичні – інтерпретація, зіставний метод (при співставленні різних граматичних форм), метод лінгвістичного опису та спостереження (при

виявленні лексико-синтаксичної сполучуваності), прийом класифікації і систематики (при розподіленні граматичних форм на групи за значенням).

Практична цінність даної роботи полягає у тому, що наведений в ній матеріал може бути використаний з метою подальшої розробки даного питання, а також в різних навчальних цілях, при написанні рефератів, доповідей та інших подібних робіт.

Апробацію результатів кваліфікаційної роботи було здійснено на двох міжнародних конференціях: "Adorbenperlinguas. До світу через мови" (Київ, 2019), "Актуальні проблеми сучасного корезнавства у контексті глобального світового розвитку" (Київ, 2019).

Структура даної курсової роботи є наступною: робота складається зі вступу, трьох розділів (теоретичної, методологічної та практичної частини), підрозділів до них, висновку та списку літератури, який налічує 72 джерела.

РОЗДІЛ 1

КАТЕГОРІЯ МОДАЛЬНОСТІ

Вивчення категорії модальності і досі залишається однією з найактуальніших проблем лінгвістики в силу її складності та різноплановості. Ця категорія присутня в кожному нашому висловлюванні, адже описує зв'язки між довколишньою дійсністю та висловлюванням, а також наше відношення та ставлення до обох вищезгаданих. Різні вчені займалися дослідженнями цієї категорії, але і досі її вивчення залишається актуальним в силу того, що дослідники по-різному підходять як до визначення власне самої модальності, так і до того, до якої категорії її віднести. Також різні погляди вони мають і щодо питання її диференціації. Таким чином, відповідно до першого завдання нашої роботи, у цьому розділі ми розглянемо визначення категорії модальності з точки зору різних дослідників та узагальнимо їх погляди стосовно цього питання. А також, відповідно до другого завдання нашої роботи, розглянемо на які види її поділяють різні науковці і визначимо основні тенденції цієї диференціації.

1.1 Визначення категорії модальності

Поняття модальності застосовувалося ще Аристотелем стосовно логіки судження. Він першим виділив модальні значення необхідності, можливості та реальності. Пізніше це поняття стало розвиватися і знайшло своє відображення у працях багатьох науковців. Таким чином, поняття модальності почали використовувати у різних наукових галузях, наприклад, в математиці, логіці, філософії, літературознавстві та лінгвістиці.

Модальність в логіці розглядається як одна з найсуттєвіших ознак судження як форми мислення, визначається вона при цьому як категорія, що розглядає класифікацію суджень залежно від того, як характеризуються

відносини між предметом та його ознакою, тобто залежно від характеру відображених в судженні об'єктивних зв'язків чи як ступінь достовірності думки, що передана в цьому судженні [44, с. 193].

У мовознавстві термін "модальність" використовується щоб позначити широке коло явищ, які не є однорідними за смисловим об'ємом, граматичними властивостями та за ступенем їх оформленості на різних рівнях мовної структури [20, с. 133].

Модальність була і залишається однією з найсуперечливіших лінгвістичних категорій. Це зумовлено тим, що вона виражається на різних рівнях комунікації, а отже має багато різних проявів на різних рівнях мовної структури [22, с. 86].

Таким чином, не зважаючи на те, що багато науковців бралися досліджувати модальність, більшість цих досліджень є розрізненими, адже науковці у своїх роботах часто висвітлювали різні аспекти цієї категорії. Отже, надалі ми розглянемо як підходили до визначення категорії модальності такі вчені як Віктор Виноградов [18], Марк Блох [9], Ольга Ахманова [3; 4], Рубен Будагов [12], Любов Єрмолаєва [26] та Адріан Вайманн [61].

Глибокий аналіз функціонального діапазону модальності і, зокрема, конкретних форм проявів суб'єктивної модальності на різних рівнях мовної системи представлено у роботі В.В. Виногадова "О категории модальности и модальных словах в русском языке" [18], що послужила стимулом для ряду досліджень, направлених на поглиблення пошуку власне мовних аспектів вивчення модальності, а також на вивчення специфіки оформлення цієї категорії в умовах певної мови з урахуванням її типологічних особливостей.

У своєму дослідженні академік розглядає модальність як мовну універсалію, яка належить до основних мовних категорій, що "в різних формах виявляються в мовах різних систем..., в мовах європейської системи вона охоплює все мовне полотно" [18, с. 47]. Він одним із перших запропонував детальне трактування цієї категорії і зробив великий внесок у розвиток

трактування цієї категорії, адже саме на його дослідження і досі спираються більшість мовознавців розглядаючи модальність.

В.В. Виноградов зазначав, що "...якщо категорія предикативності виражає загальну співвіднесеність змісту речення з дійсністю, то відношення повідомлення, що міститься в реченні до дійсності є передусім модальне відношення" [18, с. 80]. Також він писав, що модальність є однією з центральних мовних категорій, адже, за його словами, "...кожне речення включає в себе, як суттєву конструктивну ознаку, модальне значення, тобто містить у собі вказівку на відношення до дійсності" [18, с. 55]. Таким чином ми бачимо, що науковець розглядав модальність як невід'ємну частину речення, що відображає співвідношення його семантичного змісту з дійсністю.

Як ми вже зазначили, багато дослідників по-різному підходять до питання визначення меж цієї категорії. До сфери модальності відносять цілий ряд протиставлень, як, наприклад, протиставлення речень за характером їх комунікативної цілеспрямованості, тобто за тим є воно стверджувальним, питальним чи спонукальним; протиставлення речень стверджувальних та заперечних; протиставлення парадигми значень в плані реальності чи ірреальності (реальність – гіпотетична реальність – ірреальність); протиставлення парадигми значень в плані впевненості мовця у достовірності висловлюваного тощо [21, с. 244].

Також різні дослідники цього питання по-різному підходять до визначення категорії модальності і розглядають її як граматичну, синтаксичну чи семантичну категорію.

Так, наприклад, Р.А. Будагов вважає, що модальність відноситься до граматичних категорій мови [12].

А.Т. Вайманн розглядаючи модальність в корейській мові також подає її саме як граматичну категорію [61].

В свою чергу Л.С. Єрмолаєва розглядає модальність як синтаксичну категорію. Тим не менше, вона також вважає, що як окремий пласт має

розглядатися модальність, що виражається за допомогою лексичних засобів мови [26, с. 126].

Як поняттєва категорія вона розглядається О.С. Ахмановою. При цьому ключову роль дослідниця відводить тому, яке ставлення до висловлювання виражає мовець, а також як співвідносяться саме висловлювання та довколишня дійсність, тобто відношення змісту цього висловлювання до його здійсненності [3, с. 342].

Підходячи до визначення категорії, до якої відноситься модальність, М.Я. Блох зазначає, що вона може проявлятися "у сфері граматичних елементів мови та у сфері її лексико-номінативних елементів. У цьому значенні будь-яке слово, що виражає оцінку з навколишньою реальністю, повинно визначатися як модальне" [9, с. 52].

Отже, ми можемо зазначити, що модальність є досить суперечливою та багатогранною і, щоб краще зрозуміти саму суть цієї категорії та яке коло значень зрештою вкладають в це поняття різні дослідники-лінгвісти, ми маємо детальніше розглянути диференціацію цієї категорії та чим характеризується кожен з її видів.

1.2 Об'єктивна та суб'єктивна модальність

Коло модальних значень у теоретичній логіці поступово розширилося і вплинуло на розширення поняття модальності в лінгвістиці, що також в подальшому сприяло диференціації цієї категорії на два великих пласти, а саме: об'єктивну та суб'єктивну модальність.

Таким чином, надалі ми розглянемо як підходили до питання диференціації категорії модальності такі вчені як Віктор Виноградов [18], Ольга Ахманова [3,4], Олександр Пешковський [38], Любов Єрмолаєва [26], Галина Золотова [28], Шарль Баллі [6], Микола Мірченко [33; 34], Наталія Шведова [47] та Марія Ярцева [50].

Аналізуючи наукову літературу з даного питання ми бачимо, що, хоча трактування модальності і досі лишається надзвичайно широким, загалом більшість лінгвістів схиляються до думки, що категорія модальності відображає два основних типи логіко-граматичних зв'язків. Перший тип називають об'єктивною модальністю і він відображає, як саме співвідносяться висловлювання та об'єктивна реальність. Другий тип – суб'єктивна модальність. Вона відображає те, як мовець ставиться до змісту висловлювання і, з огляду на це, її розглядають здебільшого як форму мовлення [21, с. 245].

Вперше думку про такий характер семантики висловлювання, при якому переплітаються два типи значень – об'єктивне та суб'єктивне – висловив Ш. Баллі. Він зазначав, що модальна складова – це свого роду "душа речення", що, як і думка, утворюється внаслідок дій мовця [6, с. 44].

В.В. Виноградов також розрізняє модальність об'єктивну та суб'єктивну. При цьому об'єктивній модальності відводиться роль маркера співвідношення змісту висловлювання до двох планів буття: реального та ірреального. Натомість суб'єктивну модальність науковець розглядає як специфічну за неоднорідністю та специфічністю значень факультативну ознаку речення [18, с. 60-65].

Г.А. Золотова, в свою чергу, теж підтримує розділення модальності на об'єктивну та суб'єктивну і так само називає останню факультативною ознакою речення. Вона пояснює це тим, що об'єктивна модальність є конструктивною ознакою будь-якого речення, а суб'єктивна модальність, залишаючи незмінним основне модальне значення, подає його в потрібному ракурсі [26, с.67].

В багатьох дослідженнях підкреслюється також і умовність протиставлення суб'єктивної та об'єктивної модальності. Так, наприклад, на думку А.М. Пешковського, категорія модальності виражає лише одне відношення – ставлення мовця до того зв'язку, котрий встановлюється ним же між змістом поданого висловлювання та дійсністю, тобто "ставлення до відношення". За такого підходу модальність вивчається як комплексна і багатоаспектна категорія, що активно взаємодіє з цілою системою інших

функціонально-семантичних категорій мови і тісно пов'язана з категоріями прагматичного рівня. З цих позицій в категорії модальності вбачають відображення складних взаємодій між чотирма факторами комунікації: мовцем, співрозмовником, змістом висловлювання та дійсністю [38, с. 237].

О.С. Ахманова виділяє кілька типів модальності: гіпотетичну, ірреальну, заперечну, та дієслівну. Так, гіпотетична модальність позначає зміст висловлювання як передбачуваний. Ірреальна – визначає зміст повідомлення як неможливий чи нездійснений у межах нашої реальності. Заперечна модальність відображає значення невідповідності змісту висловлювання довколишній дійсності. Ну і дієслівна – відповідно позначає модальні значення, виражені за допомогою дієслів [3, с. 342].

Л.С. Єрмолаєва розглядаючи питання диференціації категорії модальності виділяє модальність внутрішню та зовнішню. Внутрішня – містить значення відношення суб'єкта дії до здійснюваної ним дії. Зовнішню модальність дослідниця, в свою чергу, поділяє на об'єктивну та суб'єктивну. Об'єктивну модальність вона подає як маркер відношення змісту висловлювання до дійсності в плані реальності/ірреальності. Суб'єктивній же відводиться роль маркера на позначення ступеня упевненості мовця у тих фактах, які він повідомляє [26, с. 68-74].

За М. Греплом, існує три аспекти модальності: загальна модальність (основна), волюнтативна модальність та модальність істинності. У свою чергу загальна модальність диференціюється на чотири модальні статуси, а саме: повідомлення, питання, наказ та побажання. Волюнтативній модальності він відводить значення ставлення суб'єкта мовлення до виконуваної дії, тоді як модальність істинності позначає ступінь того, наскільки мовець упевнений у змісті повідомлення [23, с. 283].

М.В. Мірченко вважає, що можливо вибудувати порівняно чіткі межі функціонування модальності і розглядає її у вузькому значенні. Учений зазначає, що вона є обов'язковим елементом будь-якого існуючого речення-висловлювання. При цьому він ставить її в один ряд з такими підкатегоріями

предикативності як особа та час. Відповідно до його дослідження, модальність виражає співвідношення змісту повідомлюваного до довколишньої дійсності з погляду його реальності чи ірреальності. Саму ж підкатегорію модальності він диференціює на три пласти відповідно до того відношення до дійсності, яке вона позначає, а саме на такі три гами як реальність, ірреальність та потенційність [33, с. 341-342].

Е.А. Зверєва у своїх дослідження дотримується диференціації модальності на суб'єктивну та об'єктивну. Таким чином, вона зазначає, що об'єктивною модальністю слід вважати об'єктивно існуючі в реальній дійсності відношення, тобто відношення необхідності або можливості, які при цьому було зумовлено об'єктивними причинами. Тим часом суб'єктивну модальність дослідниця описує лише як відображення думки мовця щодо того чи є певна дія чи стан необхідною, можливою чи вірогідною [23, с. 79].

Н.Ю. Шведова теж дотримується розмежування модальності на об'єктивну та суб'єктивну. Модальними вона називає всі ті значення, які визначаються як об'єктивно-модальні, в які вона вкладає значення відношення змісту повідомлення до реальності. Також до модальних значень дослідниця відносить і всі ті значення, які виражають позицію мовця, тобто його ставлення, щодо того, про що йдеться у повідомленні. Такі значення вона називає суб'єктивно-модальними [47, с. 215].

Проаналізувавши дослідження багатьох науковців з даного питання, ми можемо зробити висновок, що, не зважаючи на велику розбіжність у формулюваннях визначення та диференціації категорії модальності, все ж таки більшість дослідників, так чи інакше, сходяться у тому, щоб розділяти категорію модальності на два пласти шляхом протиставлення модальності об'єктивної та суб'єктивної.

"Великий енциклопедичний словник. Мовознавство" під редакцією В.Н. Ярцевої [50] надається наступна дефініція об'єктивної модальності.

Об'єктивна модальність – обов'язкова ознака будь-якого висловлювання, одна з категорій, що формують предикативну одиницю, тобто речення.

Об'єктивна модальність виражає відношення повідомлюваного до дійсності в плані реальності (здійсненості чи здійсненості) і нереальності (нездійсненості чи нездійсненості). Головним засобом оформлення модальності в цій функції є категорія способу дієслова [50, с. 303].

В більшості досліджень ми також бачимо, що на синтаксичному рівні об'єктивна модальність представлена протиставленням форм дійсного способу формам синтаксичних ірреальних способів, а саме: умовного, бажального, спонукального, закличного.

Категорія дійсного способу (індикатива) заключає у собі об'єктивно-модальні значення реальності, тобто часової визначеності. Таким чином, за допомогою співвідношень форм дійсного способу ("*Народ задоволений*" – "*Народ був задоволений*" – "*Народ буде задоволений*") зміст повідомлення відноситься до одного із трьох часових планів, а саме: теперішнього, минулого чи майбутнього [50, с. 303].

Якщо ми модифікуємо речення за допомогою дієслівних форм і часток, то зможемо простежити співвідношення форм ірреальних способів, що характеризуються часовою невизначеністю ("*Народ був би задоволений*" – "*Най би народ був задоволений*" – "*Нехай народ буде задоволений*"). Таким чином те ж повідомлення віднесено в план бажаного, необхідного, та того, що вимагається [30, с. 269].

Об'єктивна модальність органічно пов'язана з категорією часу та диференційована за ознакою часової визначеності чи невизначеності. Об'єктивно-модальні значення організуються в систему протиставлень, що виявляється в граматичній парадигмі речень [50, с. 303].

Таким чином, у дослідженні В.В. Виноградова, для визначення способів вираження об'єктивної модальності, протиставляються між собою речення за метою висловлювання, тобто ствердження, питання, спонукування ("*Народ щасливий.*" – "*Народ щасливий?*" – "*Будьте щасливі!*"). А також наявне протиставлення висловлювань за ознакою "ствердження/заперечення" та

протиставлення речень окличних і неокличних ("Було і буде!" – "Не було і не буде!") [18, с. 60-65].

Суб'єктивна модальність, тобто ставлення мовця до того, що він повідомляє, на відміну від об'єктивної модальності, є факультативною ознакою висловлювання. При цьому вона може відображати смислові протиставлення такі як згода та незгода, впевненість та невпевненість тощо, а також виражати експресивну оцінку.

Семантичний об'єм суб'єктивної модальності ширший, ніж семантичний об'єм об'єктивної модальності. Таким чином, значення, які складають зміст категорії суб'єктивної модальності, неоднорідні і потребують упорядкування, багато з них не мають прямого відношення до граматики [50, с.303].

В рамках категорії суб'єктивної модальності мова також фіксує одну з ключових властивостей людської психіки, а саме: здатність протиставляти в рамках висловлювання власне "я" і "не я" як концептуальний початок нейтрально-інформативному фоні.

В найбільш довершеному вигляді зазначена концепція знайшла своє відображення у роботах Ш. Баллі, який вважав, що в будь-якому висловлюванні реалізується протиставлення фактичного змісту (диктума) та індивідуальної оцінки висловлюваних мовцем фактів (модуса). Ш. Баллі визначає модальність як активну мисленнєву операцію, що проводиться суб'єктом, який її проговорює, над уявленням, яке міститься в диктумі [6, с. 49].

Смисловою основою суб'єктивної модальності утворює поняття оцінки в широкому смислі слова, включаючи не тільки логічну (інтелектуальну, раціональну) кваліфікацію повідомлюваного, а і різні види емоційної (нераціональної) реакції [34, с. 355].

Засоби суб'єктивної модальності функціонують для регулювання основи модальності, що виражена способом дієслова, вони здатні перекривати об'єктивно-модальні характеристики, виходячи таким чином на першу позицію в модальній ієрархії і утворюючи при цьому так звану кваліфікацію "останньої інстанції" [49, с. 165].

Об'єктом факультативної оцінки у такому випадку може опинитися не тільки предикативна основа речення, а і будь-який інформативно значущий фрагмент повідомлюваного. У такому випадку на периферії речення виникає імітація додаткового предикативного ядра, створюючи ефект поліпредикативності повідомлюваного [49, с. 165].

Суб'єктивна модальність охоплює всю гамму реально існуючих в мові різноаспектних і різнохарактерних способів кваліфікації повідомлюваного і реалізується:

I. за допомогою спеціального лексико-граматичного пласту лексики, тобто слів та таких словосполучень та речень, які є функціонально близькими до них; такі засоби, як правило, займають у складі висловлювання автономну позицію і функціонують у якості вступних одиниць [50, с. 303];

II. введенням спеціальних модальних часток, наприклад, для вираження невпевненості ("*начебто*"), припущення ("*хіба що*"), недостовірності ("*нібито*"), здивування ("*ну і*"), побоювання ("*чого доброго*") тощо [46, с.86];

III. за допомогою вигуків ("*ай!*", "*ой леле!*" тощо) [34, с. 356];

IV. за допомогою спеціальних інтонаційних засобів, що слугують для акцентування таких проявів як здивування, сумнів, впевненість, недовіра, протест, сарказм, іронія та інші емоційно-експресивні відтінки суб'єктивного ставлення мовця до змісту того, що повідомляється [46, с. 87];

V. за допомогою порядку слів, інверсією, наприклад, винесенням головного члена речення на початок висловлювання, що виразити негативне ставлення, іронічність заперечення ("*Буде він з тобою погоджуватись!*") [50, с. 303];

VI. спеціальними конструкціями – спеціалізованою структурною схемою речення чи схемою його компонентів, наприклад побудовою типу: "*Ні щоб зачекати!*" (для вираження жалю з приводу чогось, що не відбулося), "*Вона візьми і скажи.*" (для вираження непередготовленості, раптовості дії) тощо [1, с. 42].

Засоби суб'єктивної модальності функціонують для регулювання основи модальності, що виражена способом дієслова, вони здатні перекривати об'єктивно-модальні характеристики, виходячи таким чином на першу позицію в модальній ієрархії і утворюючи при цьому так звану кваліфікацію "останньої інстанції" [49, с. 165].

Об'єктом факультативної оцінки у такому випадку може опинитися не тільки предикативна основа речення, а і будь-який інформативно значущий фрагмент повідомлюваного. У такому випадку на периферії речення виникає імітація додаткового предикативного ядра, створюючи ефект поліпредикативності повідомлюваного [49, с. 165].

Отже, не зважаючи на те, що наразі існує досить багато досліджень присвячених модальності, більшість із них досить розрізнені і дослідники в них акцентують увагу на різних її проявах. Тим не менше, так чи інакше, у науковому просторі переважає думка щодо диференціації модальності на об'єктивну і суб'єктивну.

При цьому перша є обов'язковою ознакою висловлювання, а друга – факультативною. Так, наприклад, Г.І. Приходько, підтримуючи положення про розподіл модальності на об'єктивну і суб'єктивну, зазначає, що остання будучи факультативною ознакою має розглядатися лише наряду зі способами вираження оцінки в реченні. [40, с. 262].

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

Підбиваючи підсумок, можемо зазначити, що модальність як категорія наявна не лише в лінгвістиці. Своє відображення вона знаходить у низці інших наук, а зародилася ця категорія ще за часів Аристотеля, в його положеннях щодо логіки судження. Власне, саме із логіки модальність і переходить до категорії лінгвістичної.

У розвиток дослідження категорії модальності в лінгвістиці зробили внесок багато вчених, таких як Ш. Баллі, В.В. Виноградов, М.А Пешковський,

Л.С Єрмолаєва, О.С. Ахманова, Г.А. Золотова та інші. Більшість науковців при цьому в своїх дослідженнях цієї лінгвістичної категорії спираються найбільше на присвячену їй працю В.В. Виноградова.

Відповідно до першого завдання нашої роботи, у першому розділі ми розглянули визначення категорії модальності і, за результатами аналізу різних наукових робіт, присвячених цьому питанню, можемо зазначити, що більшість дослідників по-різному підходять до її визначення і розглядають модальність як синтаксичну, граматичну та семантичну категорію.

З огляду на це, можемо узагальнити, що модальність – це комплексна та багатоаспектна функціонально-семантична категорія, яка виражає відношення змісту висловлювання до дійсності, а також відношення і ставлення мовця до змісту висловлювання і може виражатися як у самій структурі речення і граматичних зв'язках всередині нього, так і в особливому пласті лексики, яка, відповідно, і називається модальною.

Також, відповідно до другого завдання нашої роботи, у цьому розділі ми розглянули різні точки зору на питання диференціації категорії модальності в лінгвістиці.

Як результат проведеного аналізу, можемо зробити висновок, що, незважаючи на неоднорідність і певну відмінність у формулюваннях, більшість дослідників, так чи інакше, сходяться в думці щодо того, що слід розділяти модальність на два окремих пласти, а саме – модальність об'єктивну та суб'єктивну.

Таким чином, проаналізувавши низку досліджень та узагальнивши твердження різних науковців, ми можемо зазначити, що об'єктивна модальність – це обов'язкова ознака кожного висловлювання, одна з категорій, яка формує предикативну одиницю, тобто речення.

Більшість науковців сходяться у тому, що об'єктивна модальність виражає відношення висловлювання до дійсності як реальне або нереальне (ірреальне).

Засобами вираження об'єктивної модальності є:

- протиставлення грамем дієслівного способу
- протиставлення речень за метою висловлювання (ствердження/питання/спонукання)
- протиставлення висловлювань за ознакою "ствердження/заперечення", а також протиставлення речень окличних і неокличних.

Також, за результатами нашого аналізу, ми можемо зазначити, що більшість дослідників сходяться у думці, що суб'єктивна модальність – це факультативна ознака висловлювання, яка вказує на ставлення мовця до змісту висловлювання.

Виражають суб'єктивну модальність такі засоби мови як:

- специфічний лексико-граматичний клас слів, словосполучення і речення;
- спеціальні модальні частки;
- вигуки;
- спеціальна інтонація (здивування, сумніву, впевненості, недовіри, протесту, іронії тощо);
- порядок слів у реченні.

Таким чином, на основі аналізу досліджень з даного питання, ми можемо зробити висновок, що загальномовне поняття модальності досить широке, воно є невід'ємною частиною будь-якого висловлювання, а отже в мовному полотні воно представлене на всіх рівнях і, як наслідок, може виражатися різноманітними засобами мови, а саме:

- морфологічними (категорія способу);
- лексичними (іменниками, прикметниками дієсловами, прислівниками);
- синтаксичними (вставні слова і речення; типи речень за відношенням до дійсності – за метою висловлювання, за емоційною насаженістю, ствердження/заперечення).

Можемо зазначити, що певною мірою саме таке розмаїття у засобах вираження і зумовило суперечності щодо визначення та диференціації категорії модальності різними вченими.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ КАТЕГОРІЇ МОДАЛЬНОСТІ

Будь-яке дослідження будується за допомогою сукупності методів, які є основним інструментом, за допомогою якого досягається поставлена в роботі мета і здобувається фактичний матеріал дослідження. У даному розділі ми розглянемо, які методи застосовуються відповідно до мети нашої роботи – дослідити категорію модальності і скласти узагальнене теоретичне визначення цієї категорії; застосувати отримані знання відносно корейської мови та дослідити особливості використання засобів вираження модальності в корейській мові, розглянути шляхи відображення цих засобів при перекладі з корейської мови на українську [45, с. 37].

2.1 Методи теоретичного дослідження категорії модальності

Для досягнення мети роботи ми намітили завдання. Таким чином, відповідно до першого та другого завдань даної роботи, ми провели теоретичне дослідження, в ході якого ми застосували низку таких методів як: гіпотетико-дедуктивний метод, порівняння, аналіз і синтез [2; 25; 29; 45].

Таким чином, гіпотетико-дедуктивний метод, який слугує як інструмент для обґрунтування готового, наявного знання, ми застосували при розгляді теоретичних засад визначення категорії модальності та при формулюванні узагальненого поняття на основі розрізнених наукових досліджень науковців, які займалися розробкою даного питання [29, с. 149].

Нами також був застосований метод порівняння, за допомогою якого описуються подібні чи відмінні риси, притаманні предметам та явищам дійсності, а також знаходження загальних рис, властивих двом або кільком об'єктам [45, с. 56].

Ми використали даний метод для порівняння різних точок зору на диференціацію категорії модальності та задля визначення загальних тенденцій її розподілу.

Такі методи як аналіз і синтез зазвичай застосовуються в парі, так як вони, будучи між собою протилежними, також є взаємопов'язаними та взаємозумовленими [2, с. 89].

Так, аналіз застосовується для теоретичного чи практичного розкладу явища, предмета чи поняття на умовні складові частини [2, с. 89].

Синтез, у свою чергу застосовують для поєднання окремих частин у єдине ціле, у якому суперечності чи протиставлення усуваються повністю чи послаблюються [2, с. 90].

Таким чином аналіз і синтез були нами застосовані в процесі розгляду поглядів різних дослідників на категорію модальності в цілому, а також на її визначення та способи розподілу на типи. А також, для отримання узагальненого визначення поняття модальності та зведення диференціації категорії модальності до двох типів.

Отож, ми розглянули ряд методів, які були нами застосовані в ході теоретичного дослідження та аналізу сучасного стану розробки питання постановки визначення та диференціації категорії модальності в лінгвістиці.

2.2. Методи практичного дослідження категорії модальності

Специфіка дослідження граматичних форм на позначення модальності в корейській мові, а також специфіки відтворення їх значень при перекладі з корейської на українську передбачає використання ряду як загальнонаукових (індукція, аналіз, синтез), так і власне лінгвістичних (метод лінгвістичного опису та спостереження, інтерпретація, зіставний метод, прийом класифікації і систематики тощо) методів та прийомів [2; 25; 29; 45].

Метод лінгвістичного опису та спостереження застосовується для систематизації, класифікації та структурних, семантичних та функціональних властивостей мовних одиниць. Таким чином, даний метод був нами використаний при розподілі конкретних граматичних форм відповідно до модальних значень, які вони виражають [2, с. 88].

Приєм класифікації і систематики передбачає проведення певних операцій над мовними одиницями на основі подібних ознак обраних мовних одиниць. Таким чином, цей метод був нами застосований при розподілі граматичних форм на позначення модальності в корейській мові на групи відповідно до їх значень [45, с. 68].

Зіставний метод використовується для дослідження й опису мови за допомогою її системного порівняння з іншою мовою з метою виявлення їх специфіки [29, с. 112].

Таким чином, даний метод був нами застосований при розгляді засобів вираження модальності в корейській мові та віднаходженні відповідних форм вираження цих значень українською.

Аналіз був нами застосований для виокремлення окремих тенденцій перекладу конкретних граматичних форм на позначення модальності з корейської на українську мову. Відповідно, синтез був нами застосований для узагальнення цих тенденцій та формулювання висновків [25, с. 89].

Індукція як метод для дослідження, застосовується для створення висновку про загальне на підставі знання про окреме. Таким чином він полягає у тому, щоб перейти від певних окремих спостережень до узагальненого результату [2, с. 78].

Так, нами метод індукції був застосований для формулювання підбиття підсумку на основі розглянутих конкретних граматичних форм на позначення модальності та визначення загальних тенденції їх функціонування в корейській мові та формулювання висновків.

Інтерпретація використовується для змістовного тлумачення формальних результатів і, відповідно, була нами застосована для формулювання загальних висновків на основі проведених досліджень [29, с. 94].

Отже, ми розглянули низку загальнонаукових та лінгвістичних методів та прийомів, які були застосовані нами в ході опрацювання та опису практичної частини нашої роботи, де розглядається функціонування категорії модальності в корейській мові на прикладах конкретних граматичних форм, що слугують для її позначення; а також розглядаються приклади та виводяться загальні тенденції відображення цих значень при перекладі на українську.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

Методологія наукового дослідження створює основу, на якій будуватиметься в подальшому вся робота, а також визначає основні його напрямки. А отже, вона є невід'ємною частиною підготовки та опрацювання як теоретичних, так і практичних матеріалів дослідження, а також формулювання нових напрямків та тенденцій в науці і виведення узагальнених висновків на основі дослідженого.

У нашій роботі ми проводили як теоретичне, так і практичне дослідження при розгляді категорії модальності, що і зумовило вибір відповідних методів, підходів та прийомів.

Таким чином при написанні першого, теоретичного, розділу, який відповідає першому та другому завданням нашої роботи, та формулюванні висновків до нього, ми скористалися такими методами, як: гіпотетико-дедуктивний, порівняння, аналіз і синтез.

При написанні третього, практичного, розділу, який відповідає третьому, четвертому та п'ятому завданням нашої роботи, та формулюванні висновків до нього ми скористалися як загальнонауковими, так і власне лінгвістичними методами.

Серед загальнонаукових методів ми використали індукцію, аналогію, аналіз та синтез.

Серед лінгвістичних методів ми використали метод лінгвістичного опису та спостереження, інтерпретація, зіставний метод, а також функціональний підхід, прийом класифікації і систематики.

РОЗДІЛ 3

МОДАЛЬНІСТЬ В КОРЕЙСЬКІЙ МОВІ

У першому розділі нашої роботи ми визначили, що модальність – це комплексна та багатоаспектна функціонально-семантична категорія, яка виражає відношення змісту висловлювання до дійсності, а також відношення і ставлення мовця до змісту висловлювання і може виражатися як у самій структурі речення і граматичних зв'язках всередині нього, так і в особливому пласті лексики, яка називається модальною.

У третьому розділі, відповідно до третього, четвертого та п'ятого завдань нашої роботи ми збираємося визначити, за допомогою яких засобів виражається модальність в корейській мові; розглянемо категорію модальності, зокрема об'єктивну та суб'єктивну модальність на прикладі окремих граматичних форм корейської мови, розподіливши їх попередньо на групи за значенням; а також розглянемо приклади відображення модальних значень при перекладі з корейської мови на українську.

3.1 Засоби вираження категорії модальності в корейській мові

Розглядаючи модальність в корейській мові А.Т. Вайманн зазначає, що вона регулюється певним набором параметрів. Перший параметр складається з компонентів модальності. Вони формуються модальним суб'єктом (тобто оратором), модальним пропозицією (тобто кодованою ситуацією), модальним суб'єктом (тобто агентом в кодованій ситуації), за допомогою модального відношення (тобто погляду мовця на кодовану ситуацію) та модального джерела (тобто джерела цього погляду)). Другий параметр формується твердженням, що модальність може бути класифікована на основі концептуальних властивостей, що є основним припущенням, на якому спирається категоризація типів модальностей, виходячи з концептуальних

властивостей, таких як знання, віра, можливість, необхідність тощо. Нарешті, третій параметр складається з твердження, що модальні висловлювання слід розглядати в контексті граматизації, що означає, що аналіз кодування модальних висловів також стосується того, як і в якій мірі граматизуються елементи, які позначають речення для модальності. [61, с. 146]

Лі Кі Донг (이기동) [56] зазначає, що в корейській мові модальність виражається за наступною схемою:

Змінна частина + маркер аспекту + головний іменник + ситуативний маркер + дієслово [56, с. 417].

Таким чином, змінна частина речення поєднується з головним іменником за допомогою маркерів аспекту (окрім випадків, коли не використано жодного з маркерів аспекту), окрім головного, існує ще ряд залежних іменників, які самостійно не вживаються, далі йде ситуативний маркер, що надає відтінку значення, а останнім йде дієслово. Він також зазначає, що дієслів, що при цьому використовуються обмежена кількість. Це такі дієслова, як:

- "бути" –이다;
- "існувати" –있다;
- "робити" –하다;
- "знати" –알다.

А також їх заперечні форми:

- "не бути" –아니다;
- "не існувати" –없다;
- "не знати" –모르다 [56, с. 417].

У зв'язку з цим він розділяє залежні іменники на чотири групи відповідно до дієслів, з якими вони вживаються [56, с. 418]:

1. Іменники, що вживаються з дієсловами "бути/не бути" –이다/아니다: 것, 바, 까닭, 터, 데, 때문;

2. Іменники, що вживаються з дієсловами "існувати/не існувати" –있다/없다: 적, 때, 수;

3. Іменники, що вживаються з дієсловом "робити" –하다: 듯, 뻘, 제, 만;
4. Іменники, що вживаються з дієсловами "знати/не знати" –알다/모르다: 줄, 바, 것, 지.

Чу Мін Хо та Квак Хе Йонг [57] зазначають, що модальність в корейській мові виражається за допомогою дієслівної флексії (закінчень) та/або за допомогою допоміжних дієслів [57, с. 219].

Тен Ён Сун погоджується з тим, що в корейській мові однією з характерних її особливостей є особлива активність саме морфологічно синтаксичних засобів вираження модальних значень. Проте вона також підкреслює, що в той же час у корейській мові існує широкий словниковий пласт, що складається зі слів та виразів, які несуть в собі таку семантичну функцію, що їх не можна визначити інакше, ніж віднесенням їх до модальної лексики. Тим не менш, модальна лексика не є основним засобом вираження модальності в корейській мові [43, с. 5].

Отже, ми можемо зробити висновок, що модальність в корейській мові органічно вплітається в саму граматичну структуру речення, тож основну увагу ми зосередимо на тому, що надалі розглянемо приклади вираження модальності саме за допомогою граматичних закінчень корейської мови.

3.2 Об'єктивна модальність

У першому розділі нашої роботи ми також вже визначили, що об'єктивна модальність – це обов'язкова ознака будь-якого висловлювання, одна з категорій, що формують предикативну одиницю, тобто речення.

Об'єктивна модальність виражає відношення повідомлюваного до дійсності в плані реальності (здійсненності чи здійсненості) і нереальності (нездійсненності чи нездійсненості). Головним засобом оформлення модальності в цій функції є категорія способу. Таким чином, на синтаксичному рівні об'єктивна модальність представлена протиставленням форм дійсного

способу формам синтаксичних ірреальних способів (умовного, бажального, спонукального, закличного) [50, с. 303].

Категорія дійсного способу заключає у собі об'єктивно-модальні значення реальності, тобто часової визначеності. Співвідношенням форм дійсного способу зміст повідомлення віднесено в один із трьох часових планів – теперішнього, минулого чи майбутнього [50, с. 303]. Наприклад:

밖에서 비가 오니까 우산이 필요합니다.(bakkeseo biga onikk ausani pilyo habnida) – Надворі йде дощ, тож мені потрібна парасолька.

밖에서 비가 왔으니까 우산이 필요했습니다.(bakkeseo biga wasseunikk ausani pilyohaess seubnida) – Надворі йшов дощ, тож мені потрібна була парасолька.

밖에서 비가 올거니까 우산이 필요할겁니다.(bakkeseo biga olgeonikka usani pilyo halgeobnida) – Надворі дощитиме, тож мені знадобиться парасолька.

Наведені приклади застосування об'єктивної модальності перекладаються на українську мову відповідно.

Таким чином, часові форми минулого, теперішнього та майбутнього, представлені в корейській мові за допомогою граматичних дієслівних закінчень, передаються за допомогою відповідної дієслівної флексії в українській мові [21, с. 142].

Співвідношенням форм ірреальних способів, що характеризуються часовою невизначеністю, за допомогою спеціального модифікатора (дієслівних форм і часток) те ж повідомлення може бути віднесено в план бажаного, необхідного, та того, що вимагається [50, с. 303]. Наприклад:

날씨가 흐렸다면 비가왔을 것이다.(nalssiga heulyeossdamyeon biga wasseul geosida) – Якби ж погода була хмарною, то пішов би дощ.

비가 왔으면 좋겠어요.(biga wasseumyeon johgesseoyo) – Нехай піде дощ.

비가 오지 마세요!(biga oji mal-ayo) – Дощику, не йди!

Так, для позначення бажаного у першому прикладі було використано граматичну конструкцію "-싸다면 ... -을겁니다" [68, с. 13]. При перекладі на українську мову це значення було передано за допомогою причинно-наслідкових зв'язків у реченні, відображених у структурі "Якби ж ... , то ... ."

У другому прикладі задля позначення необхідного було використано конструкцію "-면좋겠다" [62, с. 86], яку при перекладі було відтворено за допомогою слова "нехай" та відповідної форми дієслова.

У третьому прикладі вимогу передано за допомогою заборони (граматична форма -지|마) [52, с. 17], що при перекладі було відображено за допомогою заперечної частки не та наказового способу дієслова.

Протиставляються між собою речення також за метою висловлювання (ствердження/питання/спонування) [18, с. 60-65]. Наприклад:

너무 행복해서 노래를 불고 싶습니다. (*neomu haengboghaeseo nolaeleul bulgo sibseubnida*) – Я такий щасливий, що аж хочеться співати.

너무 행복해서 노래를 불고 싶습니다까? (*neomu haengboghaeseo nolaeleul bulgo sibseubnikka*) – Ви такий щасливий, що аж хочеться співати?

너무 행복하면 노래를 불러주세요. (*neomu haengboghamyeon nolaeleul bulleojujeyo*) – Якщо ви такий щасливий, то прошу, заспівайте.

Стверджувальні, спонукальні та питальні речення в корейській мові відрізняються одне від одного за допомогою дієслівної флексії (наприклад: -ㅂ니다– для стверджувальних, -ㅂ니까– для питальних та -아/어주세요– для спонукальних), розділових знаків (на письмі) та інтонації (в усному мовленні) [66, с. 47]. Відповідно при перекладі на українську мову мета висловлювання повідомлення виражається за допомогою розділових знаків чи необхідної інтонації [21, с. 49].

Також наявне протиставлення висловлювань за ознакою "ствердження/заперечення" [18, с. 60-65]. Наприклад:

노래를 부를겁니다. (*nolaeleul bureul geobnida*) – Я заспіваю.

노래를 안부를겁니다. (*nolaeleul anbuleul geobnida*) – Я не буду співати.

Заперечення, яке може бути відображене в корейській мові за допомогою заперечної частки **안-** або граматичних закінчень дієслова (наприклад, **-지않다**) [70, с. 42], при перекладі на українську може позначатися за допомогою заперечної частки "не" або за допомогою прийому антонімічного перекладу [21, с. 63].

Отже, ми бачимо, що вираження об'єктивної модальності в корейській мові розглядається відповідно до окремо взятої парадигми протиставлень і, відповідно, відображається при перекладі на українську мову по-різному залежно від кожного конкретного випадку.

3.3. Суб'єктивна модальність

Ми вже визначили в попередньому розділі нашої роботи, що суб'єктивна модальність включає в себе інформацію про широкий спектр контрастів, що відображають ставлення та наміри мовця.

Чу Мін Хо та Квак Хе Йонг зазначивши, що модальність виражається за допомогою дієслівної флексії, розподіляють граматичні форми, що виражають суб'єктивну модальність на шість груп, залежно від їх значень [57, с. 219]:

1. Прохання, пропозиції, дозвіл та заборона
2. Обов'язок, здатність та можливість
3. Жаль, бажання і сумніви
4. Ступінь
5. Достовірність
6. Позиція мовця

Саме на основі цієї класифікації ми і розглянемо приклади дієслівної флексії на позначення суб'єктивної модальності у корейській мові.

Отже, надалі ми розглянемо конкретні граматичні форми на позначення модальності, а також розглянемо способи відображення їх значень при перекладі з корейської мови на українську для кожного конкретного випадку.

3.3.1 Граматичні форми для прохань, пропозицій, дозволу та заборони. Зазначені форми будуть розглядатися нами на таких прикладах: -어(라); (좀) -어줘; -면 한다/고맙겠다/감사하겠습니다; (좀) -어 줄래/주시겠어요?; (좀) -어 주실 수 있을까요?; -는 게어때?; -지 그래?; -을 필요/거없다; -면 된다; -도록 해; -을 것; -어 된다/괜찮다; -면 안돼?; -을 수 있을까?; -지마; -면 안된다; -어선 안된다; -을 수 없다.

Прохання виражається наступними граматичними формами:

- -어(라) – виражає команди чи прохання в наказовій формі. Така форма передається засобами української мови за допомогою наказового способу дієслова. При цьому як в корейській, так і, відповідно, при перекладі, в українській мовах можуть використовуватися слова ввічливості та/або допоміжна лексика на позначення прохання [57, с. 219]. Наприклад:

제발 방 정돈 좀 해라.(jebal bang jeongdon jom haela) – Будь ласка, приведи свою кімнату в порядок.

언니처럼 열심히 공부해라!(eonnicheoleom yeolsimhi gongbuhaela) – Навчайся старанно, як твоя старша сестра!

- (좀) -어줘– виражає ввічливе прохання мовця виконати певну дію для нього чи стосовно нього. При перекладі на українську мову частка "좀" перекладається як "будь ласка", а дієслівна флексія, використана в корейській мові, передається за допомогою наказового способу дієслова [70, с. 43]. Наприклад:

내일 아침 7 시에 좀 깨워줘요.(naeil achim ilgop sie jom kkaewojwoyo) – Будь ласка, розбуди мене завтра о 7 ранку.

그책을 제자리에 뒹주세요. – Будь ласка, поклади цю книжку на місце.

- -면 한다/고맙겠다/감사하겠습니다– містить значення прохання/ побажання/ наполегливої рекомендації. При перекладі на українську мову може

відобразитися за допомогою синтаксично-семантичної конструкції "Було б добре, якби..." [62, с. 193]. Наприклад:

다음부터는 시간을 꼭 지켜줬으면 고맙겠어요. (da-eumbuteoneun sigan-eul kkoḡ jikyeoḡjwoss-eumyeon ḡomabḡḡess-eoyo) – Було б добре, якби ти був більш пунктуальним наступного разу.

앞으로는 혼자 가지 말았으면 해. (ap-euloneun honja ḡaji mal-ass-eumyeon hae) – Постарайся більше не ходити туди сама.

• (좀) -어 줄래/주시겠어요? – слугує для позначення ввічливого питання-прохання, як не українську мову можна перекласти за допомогою такої конструкції як: "Чи не міг би ти ...мені/для мене?" [69, с. 75]. Наприклад:

여자 향수 좀 보여 주실래요? (yeoḡja hyangsu jom boyeo jusillaeyo) – Ви не могли б показати мені жіночі парфуми?

조금 기다려 주실래요? (jogeum ḡidalyeo jusillaeyo) – Чи не могли б ви трохи зачекати?

• (좀) -어 주실 수 있을까요? – так як і попередня форма слугує для позначення питання-прохання, проте містить більший ступінь відтінку значення уточнення можливості виконання дії. На українську мову може перекладатися за допомогою такої синтаксичної конструкції як: "Чи можливо, щоб ти...для мене?" [57, с. 219]. Наприклад:

너무 비싼데 좀 깎아 주실 수 있어요? (neomu bissande jom kkakk-a jusil su iss-eoyo) – Це надто дорого для мене, чи не могли б ви надати мені знижку?

이 것을 설명 해 주실 수 있어요? (i geos-eul seolmyeong hae jusil su iss-eoyo) – Чи не могли б ви, будь ласка, пояснити мені це?

Пропозиції, а також поради та інструкції виражаються за допомогою таких граматичних форм:

• -는 게 어때? – використовується для позначення питання-пропозиції, при цьому містить відтінок значення цікавості до думки слухача з приводу висловленого повідомлення. На українську мову може перекладатися за допомогою такої синтаксичної конструкції як: "Як щодо того, щоб...?" [71, с. 220]. Наприклад:

지도에서 찾아보는 게 어때?(jido-eseo chaj-aboneun ge eottae) – Як щодо того, щоб подивитись на карті?

내일 우리가 커피를 마시는 게 어때요? (naeil uliga keopileul masineun ge eottaeyo) – Як щодо того, щоб завтра разом випити кави?

- -지 그래? – використовується для вираження пропозиції-поради у питальній формі. На українську мову може перекладатися за допомогою конструкції "Чому б тобі не...?" [53, с. 120]. Наприклад:

병원에 좀 가보지 그러세요?(byeong-won-e jom gaboji geuleoseyo) – Чому б тобі не сходити на обстеження до лікарні?

테니스를 좋아하고 잘 치는 것 같은데 학교 테니스 동아리에 가입 하지 그래요?(teniseuleul joh-ahago jal chineun geos gat-eunde haggyo teniseu dong-alie gaib haji geulaeyo) – Оскільки ти любиш теніс та і граєш, здається, добре, то чому б тобі не приєднатися до шкільного тенісного клубу?

- -을 필요/거없다– використовується для позначення відсутності потреби у виконанні певної дії. На українську мову може перекладатися за допомогою конструкцій "Нема потреби в тому, щоб...", "Не потрібно..." [57, с. 220]. Наприклад:

너무 신경 쓸거 없어.(neomu singyeong sseulgeo eobs-eo) – Не потрібно так хвилюватися.

예외를 다 설명 할 필요가 있어요.(ye-oeleul da seolmyeong hal pil-yoga iss-eoyo) – Нема потреби в тому, щоб пояснювати всі винятки.

- -면 된다– використовується для того, щоб підкреслити простоту виконання виконуваної дії та опису єдиної необхідної до виконання для досягнення результату опції. На українську мову може перекладатися за допомогою таких синтаксичних конструкцій як: "Все, що потрібно, так це...", "Все, що потрібно для того, щоб..., так це..." та подібних їм [64, с. 135]. Наприклад:

김치찌개는 김치하고 돼지고 기를 썰어 넣고 그냥 끓이면 돼요.(gimchijjigaeneun gimchihago dwaejigo gileul sseol-eo neohgo geunyang kkeulh-

ituyeon dwaeyo) – Все що потрібно для того, щоб приготувати кімчхіччіге, так це протушкувати кімчі з нарізаною свининою.

강남에 아파트를 사려면 은행을 털면 돼요. (*gangnam-e apateuleul salyeomyeon eunhaeng-eul teolmyeon dwaeyo*) – Щоб купити квартиру в районі Каннам, тобі всього-на-всього потрібно пограбувати банк.

- *-도록 해-* виражає прохання з акцентом на бажаність перманентного його виконання в майбутньому. На українську мову може перекладатися за допомогою таких конструкцій як: "Переконайся, що...", "Будь певен, що..." тощо [59, с. 83]. Наприклад:

출근 시간에 절대 늦지 않도록 하세요. (*chulgeun sigan-e jeoldae neuj-ji anhdolog haseyo*) – Будь певен, що ніколи не запізнишся на роботу.

만약 한국말을 잘하고 싶으면 매일매일 문법을 배우고 팟캐스트를 듣고 단어를 복습하고 공책에 써보도록 하세요. (*man-yag hangugmal-eul jalhago sip-eumyeon maeilmaeil munbeob-eul baeugo paskaeseuteuleul deudgo dan-eoleul bogseubhago gongchaeg-e sseobodolog haseyo*) – Якщо ви хочете добре розмовляти корейською, то щодня вивчайте граматику, прослуховуйте аудіо файли, повторюйте слова і переконайтесь, що записуєте все у свій зошит.

- *-을 것-* використовується для надання письмових інструкцій. При перекладі на українську відображається здебільшого за допомогою безособових речень [63, с. 153]. Наприклад:

모든 서류를 다음주 월요일까지 제출할것. (*modeun seolyuleul da-eumju wol-yoilkkaaji jechulhalgeos*) – Всі документи необхідно подати до наступного понеділка.

신분증을 반드시 지참할 것. (*sinbunjeung-eul bandeusi jichamhal geot*) – При собі обов'язково потрібно мати посвідчення особи.

Серед граматичних форм, що виражають дозвіл, можна виділити наступні:

- *-어도 된다/괜찮다-* використовуються для того, щоб позначити допустимість виконання певної дії, дати дозвіл на її виконання. На українську

мову можна перекласти за допомогою слів "можеш", "можна" [72, с. 56].

Наприклад:

여기 앉아도 돼요?(yeogi anj-ado dwaeyo) – Можна, я тут присяду?

반말 해도 괜찮아. (banmal haedo gwaenchanha) – Можеш говорити до мене на "ти".

• -면 안돼? – виражає прохання про дозвіл, містить відтінок значення пошуку альтернативного вирішення існуючої ситуації. При перекладі на українське мову можна відобразити за допомогою синтаксичної конструкції "А я не можу (не)...?" [57, с. 221]. Наприклад:

이렇게 하면 안돼요?(ileohge hamyeon andwaeoyo) – А я не можу зробити так?

이번에 여행할때 수천장의 사진을 찍지 않으면 안돼요?(ibeon-e yeohaenghalttae sucheonjang-ui sajin-eul jjigji anh-eumyeon andwaeoyo) – Ти можеш не робити тисячі фотографій під час подорожі цього разу?

• -을 수 있을까? – Виражає прохання дозволу, запит на можливість виконання певної дії. При перекладі на українську мову можна відобразити за допомогою таких синтаксичних конструкцій як: "Чи можу я...?", "Можна мені...?" [65, с. 94]. Наприклад:

전화 좀 쓸 수 있을까요?(jeonhwa jom sseul su iss-eulkkayo) – Чи можу я скористатися твоїм телефоном?

부드러운 말로 하면 이 문제를 해결할 수 있을까?(budeuleoun mallo hamyeon i munjeleul haegyeolhal su iss-eulikka) – Ти можеш вирішити цю проблему висловлюючись м'якше?

Заборону в корейській мові можна виразити за допомогою таких граматичних форм як:

• -지마– використовується для того, щоб позначити заборону, прохання не виконувати певну дію. При перекладі на українську мову відображається за допомогою заперечної частки "не" [68, с. 124]. Наприклад:

다시는 나한테 전화 하지마.(dagineun nahante jeonhwa hajima) – Не дзвони мені більше.

도서관 안에서는 떠들지마세요.(doseogwan aneseoneun tteodeuljimaseyo) –
Не розмовляйте голосно в бібліотеці.

• -면 안된다– виражає заборону, при цьому містить відтінок поради не виконувати певно дію з натяком на можливі негативні наслідки. На українську мову цю форму можна перекладати за допомогою синтаксичної конструкції "Тобі не варто..." [57, с. 49]. Наприклад:

진통제를 과용하시면 안됩니다.(jintongjeleul gwayonghasimyeon andoebnida) – Тобі не варто зловживати знеболювальними.

주어를 그 문장에서 그 위치에 쓰면 안돼요.(jueoleul geu munjang-eseo geu wichie sseumyeon andwaeyo) – В тому реченні не можна ставити підмет на те місце.

• -어선 안된다– виражає заборону, має семантичне значення подібне до попередньої форми, тобто також виражає пораду не виконувати певну дію. На українську мову можна перекласти за допомогою конструкції "Тобі не слід..." [67, с. 175]. Наприклад:

이 말은 절대 아무 한테 도해선 안돼요.(i mal-eun jeoldae amu hante dohaeseon andwaeyo) – Тобі не слід говорити комусь про це.

네 친구를 네 잘못에 대해 탓 해서는 안돼.(ne chinguleul ne jalmos-e daehae tas haeseoneun andwae) – Тобі не слід звинувачувати друзів у власних помилках.

• -을 수 없다– використовується на позначення заборони, наприклад при формулюванні правил чи інструкцій в письмовій чи усній формі. При перекладі на українську мову можна відобразити за допомогою таких слів як: "не можна", "не дозволено", "заборонено" [57, с. 221]. Наприклад:

박물관 내에서 사진찍을 수 없습니다.(bagmulgwan naeeseo sajinjjig-eul su eobs-seubnida) – У музеї не дозволено фотографувати.

도서관 안에서는 음식을 먹을 수 없습니다.(doseogwan an-eseoneun eumsig-eul meog-eul su eobs-seubnida) – Заборонено їсти у бібліотеці.

Отже, ми розглянули граматичні форми на позначення прохань, пропозицій, дозволу, та заборони.

Таким чином ми визначили, що форми на позначення прохань перекладаються з корейської мови на українську за допомогою лексики на позначення ввічливості чи іншої додаткової лексики на позначення прохання; за допомогою фіксованих синтаксичних конструкцій.

Граматичні форми на позначення пропозицій також перекладаються за допомогою сталих синтаксичних конструкцій.

Форми на позначення дозволу та заборони перекладаються за допомогою лексики з відповідним семантичним значенням або за допомогою фіксованих синтаксичних конструкцій.

3.3.2 Граматичні форми на позначення обов'язку, здатності та можливості. Межа між обов'язком, здатністю та можливістю не завжди чітка, тому наведені нижче приклади можуть бути подібними між собою, або навіть збігатися [57, с. 222]. Для розгляду даних значень ми розглянемо такі форми: -어 야 한다/된다• -지 않으면 (/안 -면) 안된다; -는/을 수 밖에 없다; -을 수 있다; -을 수 없다; 못-; -을 줄 알다/모르다; -수(가) 있다/없다; -지도 모른다; -리가 없다.

Обов'язок або необхідність виражається за допомогою наступних граматичних форм:

- -어야 한다/된다– позначає дію, яка є необхідною або бажаною до виконання. На українську мову може перекладатися за допомогою слів "повинен", "потрібно" [63, с. 215]. Наприклад:

항상 다른 사람의 말을 경청해야 한다. (hangsang daleun salam-ui mal-eul gyeongcheonghae ya handa) – Потрібно слухати, що говорять інші люди.

대학교에 가고 싶다면 열심히 공부해야 돼요. (daehagyeo gago sipdamyeon yeolsimhi gongbu haeya dwaeyo) – Якщо ти хочеш вступити до університету, ти повинен наполегливо вчитися.

• -지 않으면 (/안 -면) 안된다– позначає дію, яку необхідно виконати, або ту дію, без виконання якої важко чи неможливо обійтись. На українську мову дану конструкцію можна перекласти за допомогою таких слів як: "повинен", "потрібно", "необхідно", "не могу не" тощо [70, с. 65]. Наприклад:

올안으로 취직하지않으면 안돼요.(ol-an-eulo chwijighajianh-eumyeon andwaeyo) – Я повинен знайти роботу до кінця року.

나는 하루도 커피를 안마시면 안돼.(naneun haludo keopileul antasimyeon andwae) – Я не можу прожити ні дня, щоб не випити кави.

• -지 않을 수가 (/ 안 -을수가) 없다– використовується на позначення єдиної можливої до виконання дії в тих обставинах, які склалися за контекстом ситуації, а також дію, яку не можливо не виконати. На українську мову дану форму можна перекласти за допомогою синтаксичних конструкцій "В мене нема іншого вибору, окрім як...", "Мені доведеться..." та подібних до них [70, с. 67]. Наприклад:

도움을 청하지 않을 수가 없었어요.(doum-eul cheonghaji anh-eul suga eobs-eoss-eoyo) – В мене нема іншого вибору, окрім як попросити про допомогу.

지금 고향에 안갈 수가 없어요.(jigeum gohyang-e angal suga eobs-eoyo) – Зараз в мене немає іншого вибору, окрім як поїхати додому.

• -는/을 수 밖에 없다– як і попередня, дана граматична форма використовується для того, що дія є єдиною можливою до виконання, а також, що окрім виконання цієї дії немає жодних інших варіантів для виходу із ситуації, що склалася за контекстом. Дану конструкцію також можна перекласти на українську мову за допомогою синтаксичної конструкції "В тебе нема іншого вибору, окрім як..." [57, с. 222]. Наприклад:

방 세가 너무 비싸서 아파트를 옮기는 수 밖에 없겠어요.(bang sega neomu bissaseo apateuleul olmgineun su bakk-e eobsgess-eoyo) – Орендна плата надто висока, в мене нема іншого вибору, окрім як переїхати до іншої квартири.

숙제가 많아서 늦게 잘 수 밖에 없어요.(*sugjega manh-aseo neujge jal su bakk-e eobs-eoyo*) – Домашнього завдання так багато, що мені доведеться лягти спати пізно.

Здатність мовця чи того, про кого/що він говорить до виконання дії можна виразити за допомогою таких граматичних форм як:

- -을 수 있다– виражає здатність чи можливість виконання дії. На українську мову можна перекласти за допомогою слів "могти", "бути здатним" тощо, поставивши їх у необхідну форму [63, с. 127]. Наприклад:

왼손으로 테니스 칠수 있어?(*oenson-eulo teniseu chilsu iss-eo*) – Ти можеш грати в теніс лівою рукою?

마감일까지 제출할 수 있을까요?(*magam-ilkkaji jechulhal su iss-eulkkayo*) – Чи зможемо ми надіслати це до кінцевого терміну?

- -을 수 없다– виражає значення прямо протилежне до попередньої граматичної форми, тобто неможливість, нездатність виконати дію. На українську мову можна перекласти як "не могли", "бути нездатним" [68, с. 133]. Наприклад:

지금 피곤해서 수영을 할 수 없어요.(*jigeum pigonhaeseo suyeong-eul hal su eobs-eoyo*) – Я втомився, тому не можу зараз плавати.

여기가 너무 시끄러워서 저는 집중 할수 없어요.(*yeogiga neomi sikkeuleowoseo jeoneun jibjung halsu eobs-eoyo*) – Тут так шумно, що я не можу зосередитися.

- 못- – як і попередня, дана форма виражає нездатність чи неможливість виконати дію. Характерною особливістю цієї форми є те, що вона ставиться перед дієсловом, до якого відноситься, а не після нього. На українську мову дану форму також можна перекласти як "не могли", "бути нездатним" [57, с. 223]. Наприклад:

아기가 아직 못 걸어요.(*agiga ajig mos geol-eoyo*) – Дитина ще не може ходити.

수영은 할수 있는데 골프는 잘 못쳐요.(*suyeong-eun halsu issneunde golpeuneun jal moschyeoyo*) – Я вмію плавати, але не вмію добре грати в гольф.

Варто зазначити, що нездатність, виражена граматикою 못-; -을수없다, використовується радше для вираження неможливості виконання дії (чи для заборони), аніж для вираження фізичної неспроможності [57, с. 223].

- -을 줄 알다/모르다– позначає, що мовець (або той, про кого йде мова у висловленні) має необхідні для виконання дії знання чи навички. На українську мову можна перекласти як "знати/не знати як...", "вміти/ не вміти" [67, с. 232].

Наприклад:

어떻게 너는 먹을 줄만 알고 요리 할줄 은모르니?(*eotteohge neoneun teog-eul julman algo yoli haljul eunmoleuni*) – Як це ти вмієш тільки їсти, а готувати не вмієш?

다른 열매들보다 딸기를 제일 좋아해서 딸기잼을 만들줄 알아요.(*daleun yeolmaedeulboda ttalgileul jaeil joh-ahaeseo ttalgijaem-eul mandeuljul al-ayo*) – Я люблю полуницю більше за всі інші ягоди, тож знаю, як приготувати полуничне варення.

Можливість чи неможливість виконання якоїсь дії виражається за допомогою таких граматичних форм як:

- -수(가) 있다/없다– позначає можливість чи неможливість виконання дії і на українську мову відповідно перекладається як "Є/нема можливості...", "Може/не може бути, що...", "Можливо/не можливо, що..." тощо [70, с. 73].

Наприклад:

어떻게 그럴 수가 있어? 있을 수 없는 일이다.(*eotteohge geuleol suga iss-eo? iss-eul su eobsneun il-ida*) – Як таке може бути? Це неможливо.

설악산 산꼭대기까지 등산 할 수 있다. (*seol-agsan sankkogdaegikkaji deungsan hal su issda*) – Можна піднятися на вершину гори Сораксан.

- -지도 모른다– використовується для вираження гіпотетичної ситуації, припущення, про яке ми не знаємо, правдиве воно чи ні. На українську мову

можна перекласти за допомогою синтаксичної конструкції "Може бути, що..." [57, с. 224]. Наприклад:

남자친구가 아닐지도 몰라요. (namjachinguga aniljido mollayo)– *Може, то не її хлопець.*

여행 갔는지도 몰라.(yeohaeng gassneunjido molla) – *Вона могла поїхати в подорож.*

• -리가 없다– використовується для вираження гіпотетичної ситуації, яка з точки зору мовця є неможливою. На українську мову можна перекласти за допомогою такої синтаксичної конструкції як:"Не може бути, що..." [66, с. 37]. Наприклад:

그렇게 순진한 애가 거짓말을 할리가 없어. 설마 그럴리가.(geuleohge sunjinhan aega geojismal-eul halliga eobs-eo. seolma geuleolliga) – *Не може бути, щоб таке невинне дитя казало неправду. Точно не може.*

점심으로 많이 먹고 또 벌써 배고플리가 없어요.(jeomsim-eulo manh-i meoggo tto beolsseo baegopeulliga eobs-eoyo) – *Не може бути, що ти вже зголоднів після того як стільки з'їв на обід.*

Отже,ми розглянули граматичні форми корейської мови на позначення обов'язку, здатності та можливості.

Таким чином, форми на позначення обов'язку ми перекладали за допомогою відповідної лексики або фіксованих синтаксичних конструкцій.

В свою чергу, форми на позначення здатності ми також перекладали за допомогою відповідної лексики.

Відповідно, форми на позначення можливості було перекладено за допомогою відповідних синтаксичних конструкцій.

3.3.3 Граматичні форми що позначають жаль, бажання і сумнів. Нами було розглянуто наступні форми на вираження зазначених значень: -었어야 한다/된다; -을 걸 (그랬다); -지 (그랬어); -면 -었을 텐데; -는 건데; -게 아닌데; -고 싶다, -고 싶어한다; -었으면 좋겠다/한다; -을라고?

Жаль щодо того, що було зроблено або не зроблено можна виразити вживанням наступних граматичних форм:

- -었어야 한다/된다– використовується для позначення жалю щодо дії, яка мала б бути виконана, проте не була. На українську мову перекладається за допомогою умовного способу. При перекладі можна використати такі синтаксичні конструкції як: "Ти мав би/не мав би...", "Тобі слід/не слід було..." [56, с. 79]. Наприклад:

진작 병원에 갔어야 해요.(jinjag byeong-won-e gass-eoya haeyo) – Ти мав би сходити до лікарні раніше.

못오면 못온다고 얘기를 해줬어야지.(mos-omyeon mos-ondago yaegileul haejwoss-eoyaji) – Якщо ти не міг прийти, тобі слід було про це сказати.

- -을 걸 (그랬다) – використовується для змалювання бажаної ситуації, яка, на думку мовця є відмінною від реальності. На українську мову можна перекласти за допомогою таких конструкцій як: "Хотів би я...", "Якби ж тільки..." тощо [57, с. 224]. Наприклад:

엄마한테 좀 더잘해드릴 걸 그랬어요.(eommahante jom deojalhaedeulil geol geulaess-eoyo) – Хотіла б я бути кращою донькою для своєї мами.

사랑한다고 고백할 걸.(salanghandago gobaeghal geol) – Якби ж я зізнався їй, що люблю.

- -지 (그랬어) – виражає жаль з приводу не виконаної в минулому ситуації. При перекладі на українську мову можуть бути використані такі конструкції як: "От би ти...", "Треба було...", "Якби тільки", "Шкода, що..." [71, с. 167]. Наприклад:

여행 가서 사진 좀 많이 찍지 그랬어. (yeohaeng gaseo sajin jom manh-i jjigji geulaess-eo) – Якби ж ти зробив більше фотографій під час подорожі.

곧바로 경찰에 신고를 하지 그랬어.(*godbalo gyeongchal-e singoleul haji geulaess-eo*) – Тобі треба було негайно заявити до поліції.

- -면 -었을 텐데– виражає гіпотетичну ситуацію, яка могла відбутися за певних умов, проте не відбулася, а також жаль з цього приводу. На українську мову можна перекласти за допомогою синтаксичної конструкції "Якби...то ..."
[57, с. 224]. Наприклад:

내가 미리 알았으면 무슨 조치를 취했을 텐데.(*naega mili al-ass-eumyeon museun jochileul chwahaess-eul tende*) – Якби я знав зарання, то вжив би всіх заходів.

날씨가 좋았더라면 저는 공원에 갔을 텐데요.(*nalssiga joh-assdeolamyeon jeoneun gong-won-e gass-eul tendeyo*) – Якби погода була гарною, я пішов би в парк.

- -는 건데 ... – використовується вираження жалю з приводу того, що відбулося, та для змалювання альтернативних дій натомість тих, що вже були вчинені. На українську мову можна перекласти як "Варто було..." [54, с. 112].
Наприклад:

길을 물어보고가는 건데 잘못했어.(*gil-eul mul-eobogoganeun geonde jalmoshaess-eo*) – Це моя помилка. Я повинен був дізнатися маршрути заздалегідь.

작년에 운전면허 시험을 보는 건데 그랬어. 그때 봤어야 하는 건데.(*jagnyeon-e unjeonmyeonheo siheom-eul boneun geonde geulaess-eo. geuttae bwass-eoya haneun geonde*) – Я мав здати екзамен на отримання водійського посвідчення ще минулого року. Треба було зробити це ще тоді.

- -게 아닌데– як і попередня, дана форма виражає жаль з приводу того, що відбулося, проте, на відміну від неї, змальовує не ситуацію, в якій натомість виконаній відбулася інша дія, а ту, в якій виконана дія не повинна була відбутися. На українську мову може бути перекладена як "Не варто було..."
[58, с. 85]. Наприклад:

술마 시고 운전하는 게 아닌데.(*sulma sigo unjeonhaneun ge aninde*) – Мені не варто було сідати за кермо напідпитку.

잘 자리에 그렇게 많이 먹는 게 아니었는데.(*jal jalie geuleohge manh-i meogneun ge anieossneunde*) – Я не повинен був їсти так багато перед сном.

За допомогою наступних граматичних можна виразити бажання:

- -고 싶다, -고 싶어한다– використовується на позначення бажання, для змалювання бажаної ситуації. При перекладі на українську мову може бути відображена за допомогою таких словосполучень як: "я хочу", "я хотів би" тощо [57, с. 226]. Наприклад:

어떤 집에서 살고 싶니?(*eotteon jib-eseo salgo sipni*) – У якому домі ти хотів би жити?

정원이 크고 바다가 보이는 집에서 살고 싶어.(*jeong-won-i keugo badaga boineun jib-eseo salgo sip-eo*) – Я хочу жити у домі з великим садом і видом на море.

- -었으면 좋겠다/한다– використовується для позначення бажаної гіпотетичної ситуації, про яку мовець не знає, чи є вона можливою, або вважає неможливою взагалі чи за заданих ситуацією умов. На українську мову може бути перекладена за допомогою синтаксичної конструкції "Було б добре, якби..." [56, с. 126]. Наприклад.

평생 하와이에서 살았으면 좋겠다.(*pyeongsaeng hawaieseo sal-ass-eumyeon johgessda*) – Було б добре лишитися жити на Гавайях назавжди.

다시 만났으면 좋겠어요.(*dasi mannass-eumyeon johgess-eoyo*) – Було б добре, якби ми зустрілись знову.

Сумніви можна виразити вживанням такої граматичної форми як:

- -을라고? – виражає недовіру до ситуації, яка задана контекстом, тобто виражена в попередніх репліках чи яку мовець має можливість споглядати особисто. На українську мову можна перекласти як "Невже...", "Не може бути, що..." [57, с. 225]. Наприклад:

설마 지금까지 안먹었을라고?(*seolma jigeumkkaji anmeog-eoss-eullago*) – Невже вони досі нічого не їли?

그런 잉꼬부부가 설마 부부싸움을 할라고요?(*geuleon ingkobubuga seolma bubussaum-eul hallagoyo*) – Невже таке щасливе подружжя може мати сварки між собою?

Отож, ми розглянули граматичні форми корейської мови на позначення жалю, бажання та сумнівів.

Таким чином, форми на позначення жалю були перекладені нами за допомогою відповідних синтаксичних конструкцій.

Форми на позначення бажання ми відобразили при перекладі за допомогою лексичних одиниць з даним семантичним значенням, а також за допомогою відповідних синтаксичних конструкцій.

Відповідно, значення ступеня також було нами передане при перекладі на українську мову за допомогою відповідних синтаксичних конструкцій.

3.3.4 Граматичні форми, що позначають ступінь. Дані форми ми розглянули на наступних прикладах: -을 뻔 했다; -을라 말라 한다; -다시피 됐다; -다시피 한다; -을 만하다.

Те, що якась дія майже відбулася, можна виразити за допомогою наступних граматичних форм:

- -을 뻔 했다– використовується для позначення дії яка ось-ось мала відбутися, проте все ж не відбулася. На українську мову можна перекласти як "Ледь не..." [53, с. 93]. Наприклад:

어젯밤에 더워서 미칠뻔 했어.(*eojesbame deowoseo michil ppeon haesseo*) – Вчора вночі було так спекотно, що я ледь не збожеволів.

화가 너무 나서 친구를 거의 때릴 뻔 했어요.(*hwaga neomu naseo chinguleul geoui ttaelil ppeon haess-eoyo*) – Я був такий злий, що ледь не вдарив свого друга.

• -을락 말락 한다– використовується для позначення дії, що майже відбувається. Відповідно, на українську мову перекладається за допомогою слова "майже" [56, с. 228]. Наприклад:

머리가 천장에 닿을락 말락 한다.(*meoliga cheonjang-e dah-eullag mallag handa*) – Твоя голова майже торкається стелі.

잠이 겨우 들락 말락 하는데 전화 벨이 울려서 깬다.(*jam-i gyeou deullag mallag haneunde jeonhwa bel-i ullyeoseo kkaessda*) – Я майже заснув, але задзвонив телефон і розбудив мене.

• -다시피 됐다– позначає потенційну ситуацію, яка є близькою до того, щоб справдитися. На українську мову може бути перекладена як "бути близьким до", "бути на грані" [70, с. 49]. Наприклад:

차 사고로 거의 죽다시피 됐어.(*cha sagolo geoui jugdasi pidwaess-eo*) – Вона на грані смерті через автомобільну аварію.

우리 이웃집 아이가 물에 빠져 죽다시피 되었어요.(*uli iusjib aiga mul-e prajyeo jugdasipi doeoss-eoyo*) – Хлопчик, що живе в сусідньому до нашого домі, впав у воду і ледь не втонув.

• -다시피 한다– використовується на позначення певної ситуації, яка виглядає як частина об'єктивної реальності, проте не є такою. На українську мову може бути перекладена як "Наче якби...", "Так, наче...", "ніби", "неначе" тощо [70, с. 50]. Наприклад:

완전히 제집 드나들다시피 하는 구나.(*wanjeonhi jejib deunadeuldasipi haneun guna*) – Він приходить і йде звідси так, наче це його власний дім.

부모님이 항상 바쁘셔서 혼자 자라다시피 했다.(*bumonim-i hangsang barpeusyeseo honja jaladasipi haessda*) – Мої батьки були завжди зайняті, тож я, можна сказати, виховав себе сам.

Вартість виконання дії, тобто те, варта вона виконання чи ні, можна виразити за допомогою таких граматичних форм:

• -을 만하다– використовується на позначення дії, яка варта виконання або варта докладених зусиль. На українську мову можна перекласти як: "Варте того, щоб" [72, с. 236]. Наприклад:

요즘 볼 만한 영화가 뭐 있어요?(yojeum bol manhan yeonghwaga tmo iss-eoyo) – Є якісь недавні фільми, які варто було б подивитись?

책을 읽을 만한 데를 알아요?(chaeg-eul ilg-eul manhan deleul al-ayo) – Ти знаєш якесь гарне місце, де можна було б почитати книжку?

Отже, нами були розглянуті граматичні форми корейської мови з семантичним значенням ступеня.

Таким чином дане значення було відображене нами при перекладі за допомогою відповідних словосполучень чи фіксованих синтаксичних конструкцій.

3.3.5 Граматичні форми на позначення достовірності були відображені нами за допомогою наступних прикладів: -댄다, -다더라(구요), -답니다; -거 같다; -듯 하다/싶다; -지 싶다, -을까 싶다; -나 보다, -은가 보다; -어 보인다; -게 생겼다; -모양이다; -겠다; -을 거다; -을 텐데; -을 걸.

Різноманітні форми дієслова використовуються для позначення того, як мовці приходять до певної думки чи інформації, про яку вони повідомляють, і яку схильні вважати правдивою. Використання цих форм дозволяє мовцям зміцнювати або пом'якшувати вплив своїх висловлювань, наприклад, наголосити на достовірності повідомлюваного, або, за необхідності, навпаки – дистанціюватися від того, про що вони говорять [57, с. 227].

Так, наприклад, за допомогою наступних форм можна виразити інформацію, яку мовець отримав не від першоджерела або з недостовірних джерел. Оскільки інформація "з других рук", то мовець не несе відповідальності за її достовірність [57, с. 227].

• -댄다, -다더라(구요), -답니다– використовуються для передачі інформації, що є загальнопоширеною, проте, тим не менш, не має під собою

достатньо достовірного джерела, на яке могла б спиратися. На українську мову такі форми перекладаються формою " Кажуть, що..." та подібними їй [53, с. 145]. Наприклад:

기름 값이 또 올랐댄다. (gileum gabs-i tto ollasdaenda)– Кажуть, що ціна на газ знову зросла.

부인이 많이 아프다더라. 위암이라 더라고요.(bu-in-i manh-i areudadeola. wiat-ila deolaguo) – Я чув, що його дружина дуже хвора. Кажуть, що це рак шлунка.

Граматичні форми наступного типу можуть виражати здогад або думку менш твердо [57, с. 227].

- -거 같다 – виражає інформацію, у достовірності якої мовець не впевнений, або щодо якої робить припущення. На українську мову ця форма може бути перекладена за допомогою синтаксичної конструкції "Здається, що..." та подібних їй [57, с. 227]. Наприклад:

아무래도 핸드폰을 잃어버린거 같다.(amulaedo haendeupon-eul ilh-eobeolingeo gatda) – Я думаю, що я загубив свій мобільний телефон.

우리 친구는 한국어를 열심히 공부하는 것 같아.(uli chinguneun hangug-eoleul yeolsimhi gongbuhaneun geos gat-a) – Здається, наш друг наполегливо вивчає корейську мову.

- -듯 하다/싶다– використовується для того, щоб зробити певне припущення, висловити здогад чи навіть зробити висновок, який, тим не менше, не є цілковито достовірним і потребує додаткового підтвердження. При перекладі на українську може бути відображена за допомогою таких синтаксичних форм як: "Здається, що...", "Може значить, що...", "Може бути, що" тощо [63, с. 147]. Наприклад:

눈이 충혈되고 눈곱이 낀걸 보니 결막염에 걸린 듯 합니다.(nun-i chunghyeoldoego nunkkob-i kkingeol boni gyeolmag-yeom-e geollin deus habnida) – З огляду на почервоніння та сльозливість очей , здається, у вас може бути кон'юнктивіт.

뭔가 오해가 있었던 듯 싶다.(*mwonga ohaega iss-eossdeon deus sipda*) – Здається, що тут виникло якесь непорозуміння.

- -지 싶다, -을까 싶다– ще одна форма, що використовується для висловлення власної думки, припущення, здогадки, висновки, які, все ж, не мають під собою достатньо достовірного підґрунтя, щоб на них можна було цілковито покладатися. На українську мову може перекладатися за допомогою таких синтаксичних конструкцій як: "Здається, що...", "Я думаю, що...", "Може бути, що..." тощо [57, с. 227]. Наприклад:

좀 늦어도 괜찮지 싶어.(*jom neuj-eodo gwaenchanhji sip-eo*) – Я думаю, що нічого поганого не трапиться, якщо ми трохи запізнимось.

하늘은 너무 어두우니 비가 올까 싶어 빨리 집으로 가야지.(*haneul-eun neoti eoduuni biga olkka sip-eo ppalli jib-eulo gayaji*) – Небо так темне, здається, піде дощ, скоріше йди додому.

Наступні граматичні форми виражають суб'єктивні враження мовця від дійсності. Такі форми несуть значення дещо більш твердої позиції, ніж попередні, оскільки їх використання передбачає певний тип спостережуваних доказів [57, с. 228].

- -나 보다, -은가 보다 – використовується для вираження припущення чи висновку, зробленого на основі особистих спостережень мовця. На українську мову така форма може перекладатися за допомогою таких синтаксичних конструкцій як: "Здається, що...", "Схоже, що...", "Видається, що..." тощо [57, с. 228]. Наприклад:

시험 문제가 어려웠나 봅니다.(*siheom munjega eolyeowossna bobnida*) – Схоже, що питання на іспиті були важкими.

정부에게 불만을 표현하고 싶은 사람이 많은가 봐요.(*jeongbuege bulman-eul pyohyeonhago sip-eun salam-i manh-eunga bwayo*) – Здається, що багато людей хочуть подати скаргу до уряду.

- -어 보인다– використовується для того, щоб висловити припущення чи висновок спираючись на негайний сенсорний досвід. На українську мову дана

форма перекладається за допомогою слів "здається", "видається", "виглядає" та подібних їм [70, с. 24]. Наприклад:

나이에 비해 젊어 보여요.(naie bihae jeolm-eo boyeoyo) – Він виглядає молодим для свого віку.

저의 여자친구는 어제 너무 슬퍼 보였어요.(jeoui yeojachinguneun eoje neoti seulreo boyeoss-eoyo) – Моя дівчина вчора виглядала дуже засмученою.

• -게 생겼다– використовується для вираження власної думки, висновку чи припущення, які зроблені на основі суб'єктивних суджень та відчуттів мовця. На українську мову така форма перекладається за допомогою таких слів, як: "здається", "видається", "схоже", "мабуть", "можливо" тощо [71, с. 282].

Наприклад:

일이 이렇게 많으니 밤새우게 생겼네요.(il-i ileohge manh-euni bamsaеuge saeng-gyeossneyo) – З такою кількістю роботи, схоже, нам доведеться залишитися тут на всю ніч.

저 자전거 타기 힘들게 생겼다.(jeo jajeongeο tagi himdeulge saeng-gyeossda) – Мабуть на такому велосипеді дуже важко кататися.

• -모양이다– використовується для формулювання судження, припущення, висновку на основі непрямих доказів, включаючи зовнішній вигляд або інформацію з других рук. Дана форма також перекладається на українську мову як "здається", "видається", "скоріш за все", "Можливо, що..." тощо [57, с. 228]. Наприклад:

아예 안을 모양이다.(aye an-ol moyang-ida) – Здається, він взагалі не прийде.

아주 높은 점수를 받은 걸 보니까 어제 공부한 모양이에요.(aju por-eun jeomsuleul bad-eun geol bonikka eoje gongbuhан moyang-ieyo) – З огляду на його високу оцінку, він, скоріш за все, вчився всю ніч.

• -겠다 – використовується для того, щоб висловити судження, припущення, гіпотезу на основі почуттів, емоцій, випадкових суджень чи непрямих доказів. На українську мову перекладається за допомогою таких

синтаксичних конструкцій, як: "Здається, що...", "Гадаю, що...", "Впевнений(а), що..." тощо [63, с. 48]. Наприклад:

이 사과는 색깔 보니까 정말 맛있겠어요.(i sagwaneun saegkkal bonikka jeongmal mas-issgess-eoyo) – Я впевнений, що це яблуко смачне, дивлячись на його колір.

어제 늦게까지 일하느라 피곤했겠다.(eoje neujgekkaji ilhaneula pigonhaessgessda) – Гадаю, що ти дуже втомився працюючи вчора всю ніч.

Наступні форми передбачають мовець у своїх судженнях спирається на досить надійне джерело або загальне переконання, з яким він сам згоден [57, с. 229].

- **-을 거다**– використовується для того, щоб висловити висновок чи гіпотезу, основані на знаннях, міркуваннях, фактичній підтримці чи суттєвих доказах. На українську мову дана форма може перекладатися як "ймовірно", "скоріш за все", "на мою думку", "Впевнений(а), що...", "Гадаю, що..." тощо. [57, с. 229]. Наприклад:

아무리 설득해봐도 소용없을 거다. (amuli seoldeughaebwado soyong-eobs-eul geoda) – Ймовірно, буде марно намагатися переконати її.

성수기에는 비행기표 구하기가 힘들 거예요.(seongsugieneun bihaeng-giryu guhagida himdeul geoyeyo) – Впевнений, що важко буде знайти квитки на літак у розпал сезону подорожей.

- **-을 텐데**– використовується для висловлення судження, роздумів чи особистої думки мовця з семантичним відтінком високого відсотку впевненості у висловленому. На українську мову може бути перекладена за допомогою такої синтаксичної конструкції, як: "Я думаю, що... , тож..." [57, с. 229]. Наприклад:

교통이 복잡할 텐데 지하철 타고 가세요.(gyotong-i bogjabhal tende jihacheol tago gaseyo) – Я впевнений, що рух на дорогах важкий, тому скористайтеся метро.

그 식당이 이미 닫았을 텐데 다른 대로 가자.(*geu sigdang-i imi dad-ass-eul tendae daleun daelo gaja*) – Той ресторан вже, мабуть, зачинився, ходімо в інше місце.

• -을 걸– використовується для висловлення гіпотези, судження чи особистої думки мовця, що спираються на суб'єктивні судження, власні спостереження чи особистий досвід. На українську мову може бути перекладено такими синтаксичними конструкціями, як: "Певно, що...", "Скоріш за все..." тощо [56, с. 323]. Наприклад:

택시보다 지하철이 더빠를 걸요.(*taegsiboda jihacheol-i deoppaleul geolyo*) – Я впевнений, що метро буде швидше, ніж таксі.

내일 되면 값이 오를걸. 지금 세일 하나까 그냥 사자.(*naeil doemyeon gabs-i oleulgeol. jigeum seil hanikka geunyang saja*) – Завтра ціна, скоріш за все, буде вищою, давай купимо зараз, поки тут розпродаж.

Отож, ми розглянули різні граматичні форми корейської мови на позначення різного рівня достовірності висловлюваного.

Таким чином граматичні форми з даним значенням були нами відображені при перекладі за допомогою відповідних слів, словосполучень чи фіксованих синтаксичних конструкцій.

3.3.6 Спеціальні дієслівні закінчення, що позначають позицію мовця були розглянуті нами на основі наступних прикладів: -는/은 거다; -다는 거 아니니?; -네; -데; -구나, -군요; -다; -구만; -답, -는답; -올라.

Наступні дієслівні закінчення часто використовуються в розмовній мові. Вони характеризуються тим, що дають пояснювальну або емоційну оцінку висловлюванню [57, с. 230].

• -는/은 거다– надзвичайно поширена форма. Вона створює кілька семантичних ефектів, які ми розглянемо далі окремо. Характерною особливістю цієї форми є те, що вона відображає такі відтінки значень, які в українській мові можуть бути визначені лише в процесі аналізу контексту чи

дискурсу. Тому переклад таких речень не має більш-менш сталої форми вираження, а потребує індивідуального підходу та розгляду у кожному окремому випадку [57, с. 230].

а) Запрошення слухача бути задіяним у розмові. Використання - 는/은 거다 має на увазі не обґрунтовану причину для запитання, і пропонує щось більше, ніж просту точну відповідь [57, с. 230]. Наприклад:

정말 관찮은 거예요?(jeongmal gwaenchanh-eun geoyeyo) – Ти справді в порядку? (Якщо ні, я можу щось зробити для тебе ...)

그 사람하고 결혼까지 생각하고 있는 거니?(geu salamhago gyeolhonkkaji saeng-gaghago issneun geoni) – Ти збираєшся вийти за нього? (Ти, мабуть, жартуєш...)

б) Презентація історії в драматичному руслі (в теперішньому часі), щоб звернути увагу слухача на те, що говорить далі [57, с. 230]. Наприклад:

나보고 그 사람하고 결혼을 하라는 거다. (그게 말이나 되니?)(nabogo geu salamhago gyeolhon-eul halaneun geoda. geuge mal-ina doeni) – Вони казали, що я вийду заміж за нього, ти знаєш. (Чи це взагалі має сенс?)

아침을 해놓았다고 좀 먹고 가라고 하시는 거예요. (늦었는데...)(achim-eul haenoh-assdago jom meoggo galago hasineun geoyeyo. neuj-eossneunde) – Вона сказала, щоб перед тим, як піти, я з'їв сніданок, що вона приготувала. (Я запізнився...)

с) Речення є більш відчутним і зрозумілим. Описувана ситуація може бути перевірена, проілюстрована чи підтверджена під час її виголошення [57, с. 231]. Наприклад:

파인애플은 이렇게 자르는 거야.(pain-aereuleun ileohge jaleuneun geoya) – Треба нарізати ананаси ось так.

여기서 뭐하는 거야?(yeogiseo mwohaneun geoya) – Що це ти таке тут робиш?

• -다는 거 아니니? – використовується для драматичного подання нової або несподіваної інформації. Переклад таких речень також залежить від контексту та може бути здійснений різними способами [71, с. 131]. Наприклад:

제가 이번에 승진 한다는 거 아닙니까?(jega ibeon-e seungjin handaneun geo anibnikka) – Цього разу я отримаю підвищення. Ти можеш в це повірити?

내가 부동산중개인이 됐다는 거 아니니?(naega budongsanjung-gaein-i dwaessdaneun geo anini) – Я став агентом з нерухомості. Можеш у це повірити?

• -네|– використовується для вираження спонтанної емоційної реакції. Для відображення цієї реакції при перекладі на українську мову можуть бути використані різні засоби, які варіюються в залежності від контексту; або ж даний вигук при перекладі може взагалі опускатися [56, с. 29]. Наприклад:

이웃 못 보던 건데, 색깔이 참 예쁘네요.(ios mos bodeon geonde, saegkkal-i chat ueppeuneuo) – Я не бачила цього одягу раніше, його колір дійсно гарний.

하와이는 본토에 비해 물가가 비싸네요.(hawaineun bonto-e bihae mulgaga bissane) – На Гавайях все дорожче, ніж на материку.

• -데|– загальний вигук Може виражатися при перекладі на українську мову за допомогою окличних речень. Також можуть бути використані інші засоби передачі семантичного значення, індивідуальні для кожного випадку [68, с. 130]. Наприклад:

모자가 잘 어울리는데! (mojaga jal eoullineunde)– Капелюх вам дуже личить!

이 오징어볶음 정말 맛있는데요!(i ojing-eobokk-eum jeongmal mas-issneundeyo) – Цей смажений кальмар просто надзвичайно смачний!

• -구나, -군요– використовується, щоб виразити перше усвідомлення певної інформації. Може позначатися при перекладі на українську мову за допомогою особливого порядку слів у реченні, емоційних вигуків, як-от: "о", "ах", "ох" тощо. Для того, щоб підкреслити новизну та, можливо, несподіваність інформації, при перекладі можна додати слово "виявляється" чи

подібні йому за значенням слова чи конструкції. Також дана форма може опускатися при перекладі, коли відсутня можливість належною мірою виразити дане семантичне значення [65, с. 42]. Наприклад:

너 왔구나.(neo wassguna) – О, ти вже тут.

*서울의 집값이 참 비싸군요!(seoul-ui jibgabs-i cham bissagun-yo) –
Виявляється, ціна на квартири в Сеулі така висока!*

- **-다-** використовується для висловлення емоційного вигуку, не призначеного для жодної аудиторії. На українську мову перекладається як риторичне речення чи вигук [57, с. 232]. Наприклад:

*저 강아지 너무 귀엽다!(jeo gang-aji neomu gwiyeobda)– Це цуценя так
миле!*

커피 향기 진짜 좋다.(keopi hyang-gi jinjja johda)– Кава так чудово пахне!

- **-구만-** використовується для вираження реакції мовця, коли він випадково помітив щось, чого не очікував. На українську мову може перекладатися за допомогою емоційних вигуків відповідно до контексту: "ах", "ох", "ой", "леле", "лишенько" тощо. Таке речення також часто може бути риторичним [58, с. 124]. Наприклад:

문이 잠겼구만.(mun-i jamgyeossiguman) – Ой, двері зачинено.

*정말 맛나보이는 요리구만.(jeongmal masnaboineun yoriguman) – Ах,
виглядає дуже смачно.*

- **-답, -는답-** використовується для того, щоб висловити легку скаргу, роздратування чи невдоволення. Також може виражатися при перекладі на українську мову за допомогою риторичного питання. Інші складові передачі семантичного значення визначаються окремо для кожного випадку відповідно до змісту [67, с. 38]. Наприклад:

*뭘 그렇게 비싸게 받는답?(mwol geuleohge bissage badneundam) – За що
стільки платити?*

*뭘 그렇게 꾸물거린답?(mwol geuleohge kkumulgeolindam) – І чому він
такий повільний?*

• **-을라-** використовується для висловлення попередження або демонстрації серйозної турботи. При перекладі на українську мову відображається за допомогою підрядного речення з причинно-наслідковими зв'язками та таких слів та словосполучень як "інакше", "в іншому випадку", "не дай Бог" тощо [57, с. 232]. Наприклад:

깨진유리 만지지마. 다칠라. (*kkaejin-yuli manjijima. dachilla*) – *Не чінай розбите скло. Поранишся.*

우산 갖고 가라. 비 맞을라. (*usan gajgo gala. bi maj-eulla*) – *Візьми з собою парасольку, інакше намокнеш під дощем.*

Отже, ми розглянули дієслівні закінчення корейської мови на позначення позиції мовця.

При перекладі дане значення було нами відображене за допомогою емотивних вигуків, інтонації, додаткових риторичних конструкцій або взагалі опускалося при перекладі.

Таким чином, ми розглянули вираження суб'єктивної модальності в корейській мові на прикладі окремих граматичних форм та способи їх відтворення засобами української мови і можемо зробити висновок, що такі форми здебільшого перекладаються за допомогою відносно сталих синтаксичних конструкцій, рідше – за допомогою відповідної за значенням лексики, іноді – за допомогою інтонаційних засобів чи взагалі опускаються.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

Модальність – функціонально-семантична категорія, яка виражає різні види відношення висловлення до дійсності, а також різні види суб'єктивної кваліфікації повідомлюваного і включає в себе інформацію про широкий спектр контрастів, що відображають ставлення та наміри мовця.

Отож, у третьому розділі, відповідно до третього завдання нашої роботи ми визначили, що модальність в корейській мові виражається за допомогою дієслівної флексії (закінчень) та/або за допомогою допоміжних дієслів. Також в

корейській мові наявний пласт лексики, яку можна назвати модальною. Тим не менш, така лексика не є основним засобом вираження модальності в корейській мові.

Також, відповідно до четвертого та п'ятого завдань нашої роботи, у цьому розділі ми розглянули категорію модальності, зокрема об'єктивну та суб'єктивну модальність, на прикладі окремих граматичних форм корейської мови, розподіливши їх попередньо на групи відповідно до парадигми протиставлень (для об'єктивної модальності) або за значенням (для суб'єктивної); а також розглянули приклади відображення модальних значень при перекладі з корейської мови на українську.

Таким чином, об'єктивна модальність та засоби її вираження в корейській мові були нами розглянуті через призму парадигми протиставлень та співвідношень.

Так, ми розглянули протиставлення форм дійсного способу формам синтаксичних ірреальних способів (умовного, бажального, спонукального, закличного).

Таким чином, ми окреслили, що категорія дійсного способу заключає у собі об'єктивно-модальні значення реальності і відносить повідомлення в один із трьох часових планів – теперішнього, минулого чи майбутнього. Також ми розглянули приклади вираження цієї часової парадигми в корейській мові та зазначили, що на українську мову вони перекладаються за допомогою відповідних часових форм.

Також ми розглянули, як співвідношенням форм ірреальних способів те ж повідомлення відноситься в план бажаного, необхідного, та того, що вимагається. В цьому випадку ми вже розглядали окремі граматичні конструкції, які були для цього використані та відображали їхнє значення за допомогою сталих конструкцій чи відповідної за значенням, лексики.

У свою чергу, протиставлення речень за метою висловлювання (ствердження/питання/спонування) ми розглянули за допомогою окремих граматичних форм, що можуть слугувати для її позначення, та зазначили, що

при перекладі вони передаються за допомогою дієслівної флексії, розділових знаків (на письмі) та інтонації (в усному мовленні).

Також ми розглянули протиставлення висловлювань за ознакою "ствердження/заперечення" і зазначили, що заперечення відображається за допомогою заперечної частки **안-** або граматичних закінчень дієслова (наприклад, **-지않다**) та відображається при перекладі на українську мову за допомогою заперечної частки "не" або за допомогою прийому антонімічного перекладу.

Суб'єктивну модальність та її функціонування ми розглянули за допомогою граматичних форм, що її виражають, попередньо розділивши їх на шість груп, залежно від їх значень.

Перша група – граматичні форми, що виражають прохання ((**좀**) **-어줘-** "Будь ласка) ... для мене"), пропозиції (**-는게어때?** – "Як щодо того, щоб...?"), дозвіл (**-어도된다/괜찮다-** "можеш, можна") та заборону (**-면안된다-** "Тобі не варто...").

Друга група – форми, що виражають обов'язок (**-어야한다/된다-** "Повинен", "потрібно"), здатність (**-을수있다-** "Могти", "бути здатним") та можливість (**-수(가) 있다/없다-** "Є/нема можливості...").

Третя група – форми на вираження жалю (**-을걸 (그랬다)** – "Хотів би я..."), бажання (**-고싶다, -고싶어한다-** "Я хочу...") і сумнівів (**-을라고?** – "Невже...").

Четверта група – вираження ступеня (**-을락말락한다** – "Майже відбувається").

П'ята – форми, що виражають достовірність (**-댄다, -다더라 (구요), 답니다** – " Кажуть, що...").

Шоста група – граматичні форми, що виражають позицію мовця (**-다는거아니니?** – використовується для драматичного подання нової або несподіваної інформації).

Таким чином ми визначили, що корейська мова має широку парадигму граматичних форм та їх значень. Так, одне й те саме модальне значення може бути виражене одразу кількома формами, які є тотожними, або мають лише легкі відмінності у відтінках значень.

У свою чергу, така різноманітність граматичних форм та їх значень створює певні труднощі для перекладу.

Одні форми мають досить чітке значення, яке з легкістю можна відобразити при перекладі на українську мову. Такі форми при перекладі відображаються за допомогою відповідної лексики або сталих синтаксичних конструкцій.

В той же час, інші (особливо це стосується емоційно-експресивних) форми, можуть виражати відтінки значень чи емоцій, які можна відобразити при перекладі лише за допомогою додавання до речення вигуків, особливої розстановки слів у реченні, або і взагалі опускатися за відсутності можливості в адекватній формі відтворити їх засобами іншої мови.

ВИСНОВКИ

Відповідно до першого завдання нашої роботи, ми розглянули визначення категорії модальності і, за результатами аналізу різних наукових робіт, присвячених цьому питанню, можемо зазначити, що більшість дослідників по-різному підходять до її визначення і розглядають модальність як синтаксичну, граматичну та семантичну категорію.

Ми визначили, що модальність – це комплексна та багатоаспектна функціонально-семантична категорія, яка виражає відношення змісту висловлювання до дійсності, а також відношення і ставлення мовця до змісту висловлювання і може виражатися як у самій структурі речення і граматичних зв'язках всередині нього, так і в особливому пласті лексики, яка, відповідно, і називається модальною. Вона також включає в себе інформацію про широкий спектр контрастів, що відображають емоційно-експресивну складову повідомлення чи наміри мовця.

Термін "модальність" використовується для позначення широкого кола явищ, які є неоднорідними за смисловим об'ємом, граматичними властивостями та за ступенем оформленості на різних рівнях мовної структури.

Відповідно до другого завдання нашої роботи, у першому розділі ми розглянули різні точки зору щодо диференціації категорії модальності в лінгвістиці і, як результат аналізу, визначили, що більшість дослідників, так чи інакше, сходяться в думці щодо того, що слід розрізняти модальність об'єктивну та суб'єктивну.

Також, на основі проведеного аналізу, нами було окреслено, що об'єктивна модальність – це обов'язкова ознака кожного висловлювання, одна з категорій, яка формує предикативну одиницю – речення. Більшість науковців вважає, що об'єктивна модальність виражає відношення висловлювання до дійсності як реальне або нереальне (ірреальне).

Ми визначили, що засобами вираження об'єктивної модальності є:

- протиставлення грамем дієслівного способу

- протиставлення речень за метою висловлювання (ствердження/питання/спонукання)

- протиставлення висловлювань за ознакою "ствердження/заперечення", протиставлення речень окличних і неокличних

Також, на основі проведеного аналізу, нами було окреслено, що суб'єктивна модальність – це факультативна ознака висловлювання, яка вказує на ставлення мовця до змісту висловлювання.

Було визначено, що суб'єктивну модальність виражають наступні засоби:

- специфічний лексико-граматичний клас слів, словосполучення і речення

- спеціальні модальні частки

- вигуки

- спеціальна інтонація (здивування, сумніву, впевненості, недовіри, протесту, іронії тощо)

- порядок слів (заперечення, іронія)

На основі аналізу досліджень з даного питання, ми можемо зробити висновок, що загальномовне поняття модальності досить широке і може виражатися різноманітними засобами мови, а саме:

- морфологічними (категорія способу);

- лексичними (іменниками, прикметниками дієсловами, прислівниками);

- синтаксичними (вставні слова і речення; типи речень за відношенням до дійсності – за метою висловлювання, за емоційною насаженістю, ствердження/заперечення).

Відповідно до нашого третього завдання і мети нашої роботи загалом, у другому розділі ми визначили, що модальність в корейській мові виражається за допомогою дієслівної флексії (закінчень) та/або за допомогою допоміжних дієслів. Також було окреслено, що в корейській мові наявний пласт модальної лексики, яка, тим не менш, не є основним засобом вираження модальності.

Також, відповідно до четвертого та п'ятого завдань нашої роботи, у другому розділі ми розглянули категорію модальності, зокрема об'єктивну та суб'єктивну модальність, на прикладі окремих граматичних форм корейської мови, розподіливши їх попередньо на групи відповідно до парадигми протиставлень (для об'єктивної модальності) або за значенням (для суб'єктивної); а також розглянули приклади відображення модальних значень при перекладі з корейської мови на українську.

Таким чином, об'єктивна модальність та засоби її вираження в корейській мові були нами розглянуті через призму парадигми протиставлень та співвідношень, які у першому розділі нашої роботи були визначені нами, як характерні та визначальні для цього виду модальності.

Так, ми розглянули протиставлення форм дійсного способу формам синтаксичних ірреальних способів (умовного, бажального, спонукального, закличного).

Таким чином, було окреслено, що категорія дійсного способу заключає у собі об'єктивно-модальні значення реальності і відносить повідомлення в один із трьох часових планів – теперішнього, минулого чи майбутнього. Також ми розглянули приклади вираження цієї часової парадигми в корейській мові на основі таких дієслівних закінчень як -습니다 (для теперішнього), -었습니다 (для минулого) та -겠습니다 (для майбутнього), а також зазначили, що на українську мову вони перекладаються за допомогою відповідних часових форм, відображених здебільшого за допомогою дієслівної флексії.

Також ми розглянули, як співвідношенням форм ірреальних способів те ж повідомлення відноситься в план бажаного, необхідного, та того, що вимагається. В цьому випадку ми вже розглядали окремі граматичні конструкції, які були для цього використані та відображали їхнє значення за допомогою сталих конструкцій чи відповідної за значенням, лексики. Відповідно, нами було використано та перекладено наступні конструкції: -었다면 ... -있을것- "Якби ж... , то... " (на позначення бажаного); -있으면좋겠다

– "Нехай би..." (на позначення необхідного) та -지마– "Не ..." (на позначення вимоги).

У свою чергу, протиставлення речень за метою висловлювання (ствердження/питання/спонукання) ми також розглянули за допомогою окремих граматичних форм, що можуть слугувати для її позначення, а саме за допомогою дієслівних закінчень -습니다 (для ствердження), -습니까 (для питання) та -어주세요 (для спонукання); та зазначили, що при перекладі на українську мову вони передаються за допомогою дієслівної флексії, розділових знаків (на письмі) та інтонації (в усному мовленні).

Також ми розглянули протиставлення висловлювань за ознакою "ствердження/заперечення" і зазначили, що заперечення відображається за допомогою заперечної частки 안- або граматичних закінчень дієслова (наприклад, -지않다) та відображається при перекладі на українську мову за допомогою заперечної частки "не" або за допомогою прийому антонімічного перекладу.

У свою чергу, суб'єктивну модальність та її функціонування ми розглянули за допомогою граматичних форм, що її виражають, попередньо розділивши їх на шість груп, залежно від їх значень.

Перша група – граматичні форми, що виражають прохання ((좀) -어줘 – "(Будь ласка) ... для мене"), пропозиції (-는게어때? – "Як щодо того, щоб...?"), дозвіл (-어도된다/괜찮다– "можеш, можна") та заборону (-면안된다– "Тобі не варто...").

Друга група – форми, що виражають обов'язок (-어야한다/된다– "Повинен", "потрібно"), здатність (-을수있다– "Могти", "бути здатним") та можливість (-수(가) 있다/없다– "Є/нема можливості...").

Третя група – форми на вираження жалю (-을걸 (그랬다) – "Хотів би я..."), бажання (-고싶다, -고싶어한다– "Я хочу...") і сумнівів (-을라고? – "Невже...").

Четверта група – вираження ступеня (-을락말락한다– "Майже відбувається").

П'ята – форми, що виражають достовірність (-댄다, -다더라 (구요), 답니다 – " Кажуть, що...").

Шоста група – граматичні форми, що виражають позицію мовця (-다는거아니니? – використовується для драматичного подання нової або несподіваної інформації).

Таким чином ми визначили, що корейська мова має широку парадигму граматичних форм та їх значень і що одне й те саме модальне значення може бути виражене одразу кількома формами, які є тотожними, або мають лише легкі відмінності у відтінках значень.

Також було окреслено, така різноманітність граматичних форм та їх значень створює певні труднощі для перекладу.

Таким чином, одні форми мають досить чітке значення, яке з легкістю можна відобразити при перекладі на українську мову за допомогою відповідної лексики або сталих синтаксичних конструкцій.

В той же час, інші форми, особливо це стосується емоційно-експресивних, можуть виражати відтінки значень чи емоцій, які можна відобразити при перекладі лише за допомогою додавання до речення вигуків, особливої розстановки слів у реченні, або і взагалі опускатися за відсутності можливості в адекватній формі відтворити їх засобами української мови.

АНОТАЦІЯ

지금까지 모달리티의 문제는 그 복잡성과 다양성 때문에 언어학에서 가장 시급한 문제들 중 하나로 남아 있다. 모달 관계와 그 실현의 수단은 점점 언어학자들의 관심을 끌고 있으며, 형식적 통사적, 의미적 통사적, 의사소통적 기능적, 텍스트적 수준에서 연구의 대상이 되고 있다. 모달리티에 대한 포괄적인 언어 연구는 언어학의 모든 섹션과 밀접하게 관련된 언어의 흐름을 철저히 고려할 필요가 있다.

이 문제에 대한 과학 문헌의 분석은 모달리티의 범주에 대한 해석이 극히 광범위하다는 것을 보여준다. 그러나 언어학자들은 모달리티 범주가 논리적이고 문법적인 의사소통의 두 가지 유형을 반영한다고 생각하는 경향이 있다. 이는 문장의 내용과 객관적 현실과의 관계, 화자의 문장의 내용과의 관계(상호)이다.

모달리티는 기능적 의미 범주로 간주하여 표현과 현실과의 다른 종류의 관계를 표현하고 메시지의 주관적 자격도 다르게 표현한다. 모달리티는 문법적 범주로 현실에 대한 표현의 다른 종류를 표현한다. 모달리티는 객관적인 것과 주관적인 것으로 나뉜다. 한국어로 된 모달리티는 동사의 어미나 보조 동사로 표현된다.

객관적 모달리티는 모든 표현과 문장인 서술적인 단위를 구성하는 범주 중 하나이다. 이런 종류의 모달리티는 현실과 비현실의 관점에서 소통된 사람들의 태도를 표현한다. 이 함수에서 모달리티의 주요 모드는 동사 모드의 범주다. 진정한 객관적 모달리티를 표현하는 주된 수단은 진정한 방식으로 동사의 긴장된 형태다. 비현실적 객관적 모달의 의미는 조건부 동사모드의 형태에 의해 표현된다.

주관적 모달리티는 발언(신뢰/불확실성, 합의/불합치, 표현적 평가)에 대한 화자의 태도를 표현하는 것이다. 표현의 선택적 특징이며, 그 의미적 범위는 객관적 모달리티의 의미적 범위보다 넓다. 이러한 모달리티의 언어적

수단은 단어 순서, 억양, 어휘 반복, 모달 단어와 동사, 감탄, 삽입 단어와 구, 삽입 문장, 문장의 단어 순서 등이다.

주관적 모달리티의 의미적 기반은 의사소통하는 자의 자격의 논리뿐만 아니라 다른 유형의 감정적 반응도 포함하여 넓은 의미의 평가 개념에 의해 형성된다. 따라서 모달리티는 화자에 대한 발언자의 태도, 객관적 현실과의 관계에 대한 평가 등을 표현하는 복잡한 다면적 기능적 감각 범주를 말한다.

이 논문의 목적은 모달리티의 범주를 조사하고이 범주의 일반화 된 이론적 정의를 만들며 한국어에 대한 습득 한 지식을 적용하고 한국어의 양식 표현 수단을 사용하는 특성을 조사하고 한국어를 우크라이나어로 번역 할 때 이러한 수단을 반영하는 방법을 고려하는 것입니다. 객관적 모달리티의 표현 수단의 특수성에 대한 연구는 추가적인 언어학적 탐구의 대상이 될 수 있다.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика : зб. наукових праць. – К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет". – 2008. – №16. – С. 39-45.
2. Арнольд И. В. Основы научных исследований. – М.: Высшая школа, 1991. – 140 с.
3. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов / О. С. Ахманова. – М.: Сов. энциклопедия, 1969. – 608 с.
4. Ахманова О. С. Современные синтаксические теории / О.С. Ахманова, Г. Б. Микаэлян. – М. : Эдиториал УРСС, 2003. – 165 с.
5. Бабенко Л. Г. Оценочный фактор в формировании модального пространства текста // Оценки и ценности в современном научном познании : сб. науч. тр. Калининград, 2009. С. 133–142.
6. Балли Ш. Общая лингвистика и вопросы французского языка / Шарль Балли. – М., 1995. – С. 338–345
7. Бевзенко С. П. Сучасна українська мова. Синтаксис : Навч. посіб. / С. П. Бевзенко, Л. П. Литвин, Г. В. Семеренко. – К. : Вища шк., 2005. – 270 с.
8. Беляева Е. И. Функционально-семантические поля модальности в английском и русском языках / Е. И. Беляева. – Воронеж: Изд-во Воронеж. ун-та, 1985. – 180 с.
9. Блох М. Я. Теоретические основы грамматики / М. Я. Блох. – 3-е изд., испр. – М. : Высшая школа, 2002. – 160 с.
10. Большой корейско-русский словарь в двух томах, том I. / под ред. Л. Б. Никольского и Цой Ден Ху – М.: изд. "Русский язык", 1976 – 811 с.
11. Большой корейско-русский словарь в двух томах, том II. / под ред. Л. Б. Никольского и Цой Ден Ху – М.: изд. "Русский язык", 1976 – 682 с.
12. Будагов Р. А. Проблема гипотетической модальности в романских языках / Рубен Александрович Будагов. // Известия ОЛЯ АН СССР. – 1947. – №2.

13. Бурлака І. Актуальне членування речення / І. Бурлака // Урок української. – 2002. – № 9. – С. 42–45.
14. Ваулина С. С. Языковая модальность как функционально-семантическая категория (диахронический аспект) / С. С. Ваулина. – Калининград: Изд-во Калинингр. ун-та, 1993. – 70 с.
15. Веронович В. В. Введение в языкознание. Учебно-методический комплекс для студентов 1 курса отделения "Современные иностранные языки" / В. В. Веронович, О. И. Копач. – Минск, 2011. – 256 с.
16. Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис : Підручник / І. Р. Вихованець. – К. : Либідь, 1993. – 368 с.
17. Вихованець І. Р. Семантико-синтаксична структура речення / І. Р. Вихованець, К.Г. Городенська, В.М. Русанівський. – К. : Наукова думка, 1983. – 219 с.
18. Виноградов В. В. О категории модальности и модальных словах в русском языке // Исследования по русской грамматике / В. В. Виноградов. – М., 1975 – С. 53-87
19. Володин А. Н., Храковский В. С. Об основаниях выделения грамматических категорий (время и наклонение). // Проблемы лингвистической типологии и структуры языка. Л., 1977. – С. 42 – 54.
20. Ганич Д. Словник лінгвістичних термінів / Д. Ганич, І. Олійник. – К.: Вища шк. Голов. вид-во, 1985. – 133 с.
21. Горпинич В. О. Морфологія української мови: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / В. О. Горпинич. – К.: Академія, 2004. – 336 с.
22. Граматика української мови. Морфологія : підруч. для студ. філол. ф-тів вузів / О. К. Безпояско, К. Г. Городенська, В. М. Русанівський. – Київ: Либідь, 1993. – 334 с.
23. Грелл М. О. О сущности модальности // Языкознание в Чехословакии 1956-1974: сб. статей / под ред. А. Г. Широковой. М.: Прогресс, 1978. С. 277-301.
24. Гуйванюк Н. В. До поняття комунікативної парадигми речення / Н. В. Гуйванюк // Мовознавство. – 2005. – № 3-4. – С. 148-154.

25. *Доценко О.Л.* Семантико-прагматичний синтаксис: особливості вираження модальності: Монографія – К.: Міленіум, 2006. – 226 с.
26. *Ермолаева Л. С.* Система средств выражения модальности в современных германских языках : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. фил. наук / Ермолаева Любовь Степановна – Москва, 1964. – 181 с.
27. *Зверева Е. А.* Научная речь и модальность (система английского глагола) / Е. А. Зверева. – Л. : Наука, 1983. – 158 с.
28. *Золотова Г. А.* О модальности предложения в русском языке // Научные доклады высшей школы. Филологические науки. 1962. № 4. С. 65-79.
29. *Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М.* Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. – 3-е вид., перероб. і допов. – К.: ВД "Професіонал", 2005. – 240 с.
30. *Кочерган М. П.* Вступ до мовознавства: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів / М. П. Кочерган. – К.: Академія, 2001. – С. 266-316
31. *Кочерган М. П.* Загальне мовознавство: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів / М. П. Кочерган. – К.: Академія, 1999. – С. 237– 251
32. *Мазур Ю. Н.* Корейский язык / Ю. Н. Мазур. – М.: Издательство восточной литературы, 1960. – 118 с.
33. *Мірченко М. В.* Синтаксичні категорії речення: Дис... д-ра філол. наук: 10.02.01 / Волинський держ. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2002. – 432 с.
34. *Мірченко М. В.* Структура синтаксичних категорій / М. В. Мірченко. – Луцьк : Вежа, 2001. – 340с.
35. *Милославский И. Г.* Вопрос о модальных словах как частях речи // Современный русский язык / Под ред. В. А. Белошапковой. – М., 1981. – С. 354–355.
36. *Мусорин А. Ю.* Основы науки о языке. Учебное пособие. Издание второе, исправленное и дополненное / А. Ю. Мусорин. – Новосибирск: Новосибирское книжное издательство, 2004. – 196 с.

37. *Панфилов В. З.* Категория модальности и ее роль в конституировании структуры предложения и суждения / В. З. Панфилов. – *Вопр. языкознания*, 1977. – № 4 – С. 36–48.
38. *Пешковский А. М.* Русский синтаксис в научном освещении / А. М. Пешковский. – М.: Яз. славян. культуры, 2001. – 510 с.
39. *Пещак М. М.* Комунікативний синтаксис / М. М. Пещак. – К. : Довіра, 2000. – 151 с.
40. *Приходько А. И.* Статус оценочной модальности в языке // *Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Сер. "Филология. Социальные коммуникации"*. 2011. Т. 24 (63). № 3. С. 260-264.
41. *Селіванова О. О.* Актуальні напрями сучасної лінгвістики (аналітичний огляд) / О. О. Селіванова. – К. : Видавництво Українського фітосоціологічного центру, 1999. – 148 с.
42. *Словник лінгвістичних термінів: лексикологія, фразеологія, лексикографія / за редакцією М. І. Голянич.* – Івано-Франківськ: видавець Голіней О. М., 2011. – 268 с.
43. *Тен Е. С.* Категория модальности и лексические способы ее выражения в современном корейском языке : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук : спец. 10.02.22 / Тен Ен Сун – Москва, 2000. – 181 с.
44. *Умрихіна Л. В.* Проблема типології модальних значень у лінгвістиці / Л. В. Умрихіна. // *Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія: Філологічні науки (мовознавство).* – 2016. – №6. – С. 192–196.
45. *Філіпенко А. С.* Основи наукових досліджень. Конспект лекцій. Посібник. – К.: Академвидав, 2004. – 208 с.
46. *Филологические науки. Вопросы теории и практики.* – Тамбов: Грамота, 2014. – С. 84–88.
47. *Шведова Н. Ю.* Русская грамматика / Н. Ю. Шведова. – М. : Наука, 1982. – 709 с.

48. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови / К. Ф. Шульжук. – К. : Видавничий центр «Академія», 2004. – 406 с.
49. Эпштейн М. Философия возможного. Модальности в мышлении и культуре / М. Эпштейн. – СПб., 2001. – 262 с.
50. Языкознание. Большой энциклопедический словарь / Гл. ред. В. Н. Ярцева. – 2-е изд. – М.: Большая Российская энциклопедия, 1998. – 685 с.
51. Ahn Joo-Hoh. "A study of Modality in Korean". <현대문법연구> 40. 대구: 현대문법학회. 2005. 263 p.
52. Aikhenvald, A. Y. Imperatives and commands. Oxford: Oxford university press. 2010. 500 p.
53. Bybee, Joan. The Evolution of Grammar: Tense, Aspect and Modality in the Languages of the World. Chicago: University of Chicago Press. 1994. 398 p.
54. Lee H. B. Korean Grammar. N. Y.: Oxford University Press, 1989. 216 p.
55. Lee Ji-Soo. A Study on the Grammar and Speech Acts of Korean Imperative Sentences. Doctoral dissertation. – Seoul University. – Seoul, Korea. 2016. 216 p.
56. Lee Keedong. A Korean grammar on semantic-pragmatic principles / Lee Keedong. – Seoul: Hankwuk Mwonhwasa press, 1993. – 565 p.
57. Choo Miho. Using Korean / Miho Choo, Hye-Yong Kwak. – Cambridge: Cambridge University press, 2008. – 337 p.
58. Plungian, V. A. Modality's semantic map. Linguistic Typology, Volume 2, Issue 1, P.79–124
59. Sohn Ho Min. The Korean Language. Cambridge: University Press, 1999. 445 p.
60. Song Jae Jung. The Korean Language: Structure, Use and Context. N. Y.: Routledge is an imprint of the Taylor & Francis Group, 2005. 145 p.
61. Wymann A. T. The Expression of Modality in Korean: Ph. D. dissertation. Bern University, 1996. 235 p.
62. 고창운. 서술씨끝의 문법과 의미, 도서출판 박이정. 1996. 187 페이지.
63. 권재일. 한국어 문법사, 도서출판 박이정. 1998. 319 페이지.

64. 김태엽. 국어 비종결어미와 종결어미에 대하여, 언어학. 1998. 22, 한국언어학회: 페이지 171-189.
65. 박재연. 현대국어 반말체 종결어미 연구, 서울 대학교 대학원 석사 논문. 1998. 152 페이지.
66. 서상준. 현대 한국어의 상대높임법, 전남대학교 출판부. 1996. 181 페이지.
67. 염광호. 종결어미의 통시적 연구, 도서출판 박이정. 1998. 325 페이지.
68. 윤석민. 현대 국어의 문장 종결법 연구, 집문당. 2000. 254 페이지.
69. 이기동. 마침표의 의미 연구, 한글. 1987. 195, 한글학회: 페이지 77-104.
70. 이관규. 학교문법론, 서울: 月印, 2002. - 590 페이지.
71. 한길. 국어 종결어미 연구, 강원대학교 출판부. 1991. 337 페이지.
72. 한노사전 / 강덕수, 김현택. - 서울, 2003. - 754 페이지.